

Заклад вищої освіти «Український католицький університет»

Факультет наук про здоров'я

Кафедра психології та психотерапії

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Психологічні тенденції сексуальності в контексті суб'єктивного
благополуччя молоді в умовах війни**

**Виконала: студентка 6 курсу,
групи ЗПП21/М
спеціальності 053 Психологія
освітньої програми «Клінічна психологія
з основами психодинамічної терапії»**

Корольова Є.Г.

**Науковий керівник: кандидат психологічних
наук, доцент кафедри психології та
психотерапії УКУ**

Захарко О.О.

**Рецензент: кандидат психологічних
наук, доцент кафедри психології розвитку
та консультування ТНПУ**

Шевченко О.М.

Львів - 2023

РЕФЕРАТ

Психологічні тенденції сексуальності в контексті суб'єктивного благополуччя молоді в умовах війни: 93с., 3 ч., 18 табл., 42 рис., 16 дод., 53 джерела.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: сексуальність, психологічні тенденції сексуальності, суб'єктивне благополуччя, війна, молодь

Взаємозв'язок між сексуальністю, зокрема її психологічними тенденціями та суб'єктивним благополуччям є об'єктом багатьох досліджень, однак даний феномен не був вивчений на українській вибірці, а також у контексті війни. Дане дослідження ґрунтується на теоретичній концепції сексуальної Я-концепції, її зв'язку з сексуальністю та суб'єктивним благополуччям людини, а також на тому, як стресові чинники війни можуть впливати на ці явища. У дослідженні взяли участь 240 молодих людей, які пройшли онлайн-опитування. Результати показують, що певні психологічні тенденції сексуальності сприяють формуванню конструктивних або деструктивних сексуальних Я-концепцій, які взаємопов'язані з рівнем суб'єктивного благополуччя. Дослідження також виявило, що тривалий стрес, пов'язаний з війною, негативно впливає на сексуальне життя більш ніж половини респондентів. Відмінності як у психологічних тенденціях сексуальності, так і в рівні суб'єктивного благополуччя спостерігаються між групами людей, які проживають в Україні, та тими, хто виїхав за кордон через війну. Дослідження підкреслює важливість розуміння сексуальності та її впливу на суб'єктивне благополуччя, особливо під час війни, і може бути використане для розробки інтервенцій, спрямованих на сприяння благополуччю молодих людей.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ	
СЕКСУАЛЬНОСТІ, СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ВПЛИВУ ВІЙНИ	
1.1 Сексуальність та її психологічні аспекти.....	9
1.2 Огляд попередніх досліджень сексуальності у зв'язку із суб'єктивним благополуччям.....	15
1.3 Стрес, пов'язаний з війною та його вплив на сексуальність і суб'єктивне благополуччя.....	19
1.4 Теоретична модель та гіпотези дослідження.....	21
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ ТА ПРОЦЕДУРИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
2.1 Етапи дослідження.....	23
2.2 Методи дослідження.....	23
2.3 Група досліджуваних.....	27
2.4 Аналіз даних.....	29
Висновки до другого розділу.....	31
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ТА ДИСКУСІЯ	
3.1 Аналіз результатів дослідження психологічних тенденцій сексуальності молоді.....	32
3.2 Аналіз результатів дослідження суб'єктивного благополуччя молоді.....	43
3.3 Взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям	44
3.4 Аналіз суб'єктивної оцінки змін рівня лібідо та сексуальної активності	47

3.5 Порівняння вираженості психологічних тенденцій сексуальності та рівня суб'єктивного благополуччя у групах за місцем проживання під час війни	50
3.6 Дискусія результатів.....	54
3.7 Обмеження та перспективи дослідження.....	59
Висновки до третього розділу.....	62
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Сексуальність – явище, що складається з біологічного, психологічного та соціального аспектів. До біологічного аспекту сексуальності відносяться: стать людини та пов'язані із нею особливості будови тіла та функціонування; переживання, пов'язані із буттям жінкою або чоловіком; природні сексуальні інстинкти, потреби та бажання; сексуальна поведінка. Соціальним аспектом виступає сексуальна поведінка та взаємодія між суб'єктами з метою реалізації сексуальних бажань та потреб, а також установки, пов'язані з сексом, часто обумовлені культурою, та соціальними правилами, в тому числі релігією та законом. Психологічні аспекти сексуальності неможливо розглядати відокремлено від біологічних і соціальних, оскільки вони ними визначаються та інтегрують у собі, через усвідомлення людиною як біологічною істотою себе як особу певної статі, сукупність когнітивних та емоційних переживань, пов'язані із цим, бажань та потреб, поведінки та взаємодії між індивідами. Це формує соціокультурну рамку та водночас підлаштовується під неї.

З еволюційної точки зору можна стверджувати, що саме біологічний аспект сексуальності людини є первинним та визначальним для двох інших. Сексуальна взаємодія між особами протилежних статей зумовлена в першу чергу репродукцією. У *homo sapiens* сексуальна поведінка та формування тривалих пар пов'язане з необхідністю постійної опіки над потомством, яке розвивається найдовше серед представників тваринного світу. Біологічно зумовлені механізми різних етапів процесу розмноження відображаються у психічних процесах. Проявлення сексуальності зумовлено умовами зовнішнього середовища та реакцією психіки на них: безпечне та стабільне середовище сприятливе для розмноження, що може позитивно відобразитись на психологічних тенденціях

сексуальності, тоді як нестабільність та небезпека спричиняють стрес, що призупиняє репродуктивну функцію і це матиме негативний вплив на психологічні тенденції сексуальності. Стрес призводить до сексуальних дисфункцій та пов'язаних із цим психологічних проблем.

Психологічні аспекти сексуальності можуть виконувати діагностичну функцію в психотерапії. Психологічна оцінка та психотерапія можуть бути ефективними у визначенні та усуненні психологічних чинників, які можуть сприяти виникненню труднощів або проблем, пов'язаних із сексуальністю, а також розробити стратегії для покращення сексуального благополуччя та задоволення. Адже задоволеність сексуальною сферою власного життя є одним із важливих чинників суб'єктивного благополуччя індивіда (Terence, 2008).

Сексуальність – це фундаментальний аспект людського досвіду, який відіграє значну роль в індивідуальному та колективному благополуччі. Попередні дослідження вже включали інформацію про суб'єктивне благополуччя та сексуальність (Terence, 2008; Hooghe, 2012). Однак досі психологічні тенденції сексуальності не досліджувалися в контексті суб'єктивного благополуччя на українській вибірці. Зокрема, не проводилось подібних досліджень в умовах війни. Ї було зумовило вибір нами теми дослідження “Психологічні тенденції сексуальності в контексті суб'єктивного благополуччя молоді в умовах війни”

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити психологічні тенденції сексуальності та їх взаємозв'язок із рівнем суб'єктивного благополуччя молоді в умовах війни.

Об'єкт: Психологічні тенденції сексуальності

Предмет: Взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям в умовах війни.

Завдання дослідження:

1. Визначити зміст явищ психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя; виявити особливості перебігу цих явищ в умовах війни.

Обґрунтувати методичні засади вивчення сексуальності, підібрати психодіагностичний інструментарій для вивчення її психологічних тенденцій та зв'язку із суб'єктивним благополуччям.

2. Дослідити особливості психологічних тенденцій сексуальності молоді в умовах війни та визначити особливості їх взаємозв'язку із рівнем суб'єктивного благополуччя.

3. Окреслити основні напрямки психологічної допомоги при виникненні труднощів та проблем у сексуальності в період війни.

Гіпотези:

1. Існує взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям.
2. Психологічні тенденції сексуальності формують сексуальну Я-концепцію, яка може бути конструктивною, тобто такою, що сприяє побудові сексуальних стосунків або деструктивною, тобто такою, що ускладнює побудову сексуальних стосунків, залежно від переважання високих показників позитивних чи негативних тенденцій відповідно.
3. Особи із конструктивною сексуальною Я-концепцією, тобто із високими показниками позитивних психологічних тенденцій сексуальності мають вищий рівень суб'єктивного благополуччя, ніж особи з деструктивною сексуальною Я-концепцією.
4. Особи, що вимушено переїхали за кордон через війну мають нижчі показники позитивних психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя, у порівнянні із тими, хто залишився на території України.

Дизайн дослідження:

Відповідно до поставлених завдань у роботі застосовувалися такі методи дослідження: а) теоретичні – аналіз, порівняння, узагальнення та інтерпретація наукових даних; б) емпіричні: Багатовимірний опитувальник сексуальності MSQ (Snell) Шкала суб'єктивного благополуччя (Badoux, Mendelsohn), Оксфордський опитувальник щастя (Oxford Happiness Inventory) та авторська анкета демографічних характеристик та суб'єктивної ретроспективної оцінки досліджуваними змін у власній сексуальності.

Група досліджуваних:

Збір даних відбувався протягом місяця у лютому 2023 року. Вибірка набиралась у соціальних мережах Facebook та Instagram шляхом поширення анонімного опитувальника у Гугл-формі. Кількість учасників, що пройшли опитування 240, з них 144 жінок та 96 чоловіків віком від 18 до 39 років.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СЕКСУАЛЬНОСТІ, СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ВПЛИВУ ВІЙНИ

1.4 Сексуальність та її психологічні аспекти

Сексуальність – це складний комплекс характеристик, поведінки та досвіду, пов'язаних із сексуальною ідентичністю, сексуальним потягом та сексуальною активністю. Вона може охоплювати широкий спектр факторів, включаючи біологічні, психологічні та соціальні. Сексуальність також може стосуватися сексуальної орієнтації або переваг людини, які можуть включати гетеросексуальну, гомосексуальну, бісексуальну, асексуальну або іншу орієнтацію. Крім того, сексуальність може також включати гендерну ідентичність і самовираження, а також вподобання та динаміку стосунків. Сексуальність – це дуже особистий та індивідуальний аспект людської ідентичності, на який можуть впливати різні чинники, зокрема виховання, культура, релігія та власний досвід (VandenBos, 2009).

Згідно з визначенням Американської психологічної асоціації (АРА), сексуальність – це «здатність людини до сексуальних почуттів, переживань і поведінки» (VandenBos, 2009, р.974). Це визначення охоплює цілий ряд чинників, які впливають на сексуальну ідентичність людини, і включає в себе як біологічні, так і психологічні компоненти.

У психології існує декілька теорій сексуальності, у даному дослідженні спираємось на еволюційну теорію та психодинамічну теорію self-психології.

Еволюційна теорія, також відома як еволюційна психологія, вивчає, як еволюційні сили могли сформувати сексуальну поведінку та бажання людини. Основна передумова еволюційної теорії полягає в тому, що всі види, включно з людьми, еволюціонували протягом тривалого часу через процес природного відбору, в результаті якого ознаки, що сприяють виживанню та розмноженню особини, передаються майбутнім поколінням. У випадку людської сексуальності еволюційна теорія припускає, що сексуальна поведінка і потяг еволюціонували таким чином, щоб максимізувати репродуктивний успіх. Наприклад, чоловіки можуть надавати перевагу молодим, фізично привабливим жінкам, тому що такі жінки виглядають, як здатні до запліднення та народження здорового потомства. Жінки, у свою чергу, могли надавати перевагу сильним та стабільним чоловікам, які можуть забезпечити своїх нащадків ресурсами (Buss, 1998).

Еволюційна теорія також припускає, що на сексуальну поведінку і потяг впливають біологічні фактори, такі як гормони і генетика, а також фактори навколишнього середовища, соціальні норми і культурні цінності. Наприклад, на те, наскільки відкрито чоловіки і жінки висловлюють свої сексуальні бажання, можуть впливати культурні норми щодо гендерних ролей і сексуальності (Trivers, 2017). Безпека навколишнього середовища та наявність ресурсів є першочерговим чинником впливу на сексуальну поведінку людини (Trivers, 2002). Саме тому в даному дослідженні ми розглядаємо причини змін у сексуальності в часі війни через призму еволюційної теорії. Хоча еволюційну теорію критикують за тенденцію до спрощення складної людської поведінки, вона залишається корисним підходом для розуміння того, як людська сексуальність розвивалася з плином часу і як вона продовжує формуватися під впливом як біологічних, так і культурних чинників.

Self-психологія – це психодинамічна теорія, яка підкреслює роль структури self (“Я”) у формуванні сексуального досвіду та поведінки людини. Згідно з цією теорією, люди розвивають почуття «Я» через взаємодію зі своїми опікунами, і це почуття «Я» може впливати на їхню сексуальну ідентичність і поведінку. Self-психологія також підкреслює важливість емпатії та зв'язку в сексуальних стосунках, а також те, як брак емпатії або відчуття «самотності» може сприяти виникненню сексуальних проблем (Tolpin, 1997).

Згідно з Self-психологією, «Я» – це організована і цілісна структура, яка розвивається через взаємодію з тими, хто піклується про неї в ранньому дитинстві. “Я” – це не просто продукт зовнішнього досвіду, а скоріше активна і творча сила, яка прагне зберегти відчуття цілісності і безперервності з плином часу. Я-концепція – це внутрішнє уявлення особистості про себе і у кожній зі сфер, у якій реалізується особистість формується окрема Я-концепція (Kohut, 1977). Так, наприклад, коли йдеться про сексуальну реалізацію, особистість володіє певними уявленнями про себе як сексуального партнера, власні уподобання, або здобутий досвід – все це формує сексуальну Я-концепцію особистості.

Self-психологія розглядає сексуальну поведінку як вираження власного «Я» та його потреби у самоствердженні і зв'язку з іншими. Сексуальний досвід може дарувати відчуття близькості, задоволення і зв'язку, що допомагає утвердити себе і свої потреби. Однак сексуальний досвід може також бути джерелом фрустрації, розчарування і сорому, якщо він не відповідає потребам і бажанням людини. А також сексуальність може бути сферою компенсації, втілення неусвідомлених потреб, що жодним чином із сексом не пов'язані (Tolpin, 1997).

Сексуальність пов'язана із різноманітними психологічними аспектами, зокрема Я-концепцією, особистісними рисами, емоційні та когнітивні процеси тощо.

Певні риси особистості пов'язані з різними аспектами сексуальності. Наприклад, люди з високим рівнем екстраверсії та відкритістю до досвіду, як правило, повідомляють про більшу кількість сексуальних партнерів і більш різноманітний сексуальний досвід. Люди з високим рівнем нейротизму можуть мати більше шансів відчувати сексуальну дисфункцію або труднощі з сексуальним збудженням (Allen, Walter, 2018).

Наш ранній досвід прив'язаності формує наші емоційні моделі та стосунки протягом усього життя. Теорія прив'язаності широко застосовується до романтичних стосунків між людьми і, зокрема, до сексуальності в цих стосунках. Існують відмінності в сексуальній комунікації, ідеології гендерних ролей і сексуальному задоволенні серед людей з різними стилями прив'язаності, і що ці ефекти можуть бути більш помітними у жінок, ніж у чоловіків (Goldsmith, 2016). Стиль прив'язаності може впливати на сексуальну поведінку та задоволення. Люди з безпечним стилем прив'язаності, як правило, мають більш позитивний сексуальний досвід і більшу сексуальну задоволеність (Mikulincer, Goodman, 2006). Стиль прив'язаності виявляється важливим фактором, що впливає на задоволеність та сексуальний потяг, серед представників різних сексуальних орієнтацій (Mark, 2018).

Емоції відіграють важливу роль у сексуальності, і певні емоційні тенденції можуть впливати на сексуальну поведінку та досвід. Емоційні переживання, такі як гнів або ворожість, тривога і стрес, негативно впливають на сексуальність. Зокрема, на основі обстеження чоловіків і жінок з розладами сексуального потягу Каплан висунула гіпотезу, що пригнічений сексуальний потяг може бути

наслідком гніву і тривоги. Джерелами тривоги є страх відторгнення і близькості, а також страх перформансу; гнів часто виникає через заздрість до сексуального партнера, а також через погану комунікацію і конфлікти за владу. Згідно з Каплан, переживання гніву і тривоги швидко – і зазвичай автоматично – активує механізм емоційного «вимкнення», який пригнічує сексуальний потяг (Kaplan, 1979). Трудель також припускає, що негативні афекти, такі як тривога або гнів, що виникають внаслідок професійних, міжособистісних або внутрішньоособистісних конфліктів, можуть викликати стресову реакцію, яка спричиняє зниження сексуального потягу (Trudel, 1991). Когнітивні процеси, такі як самооцінка, установки, афективні очікування, переконання та образ тіла, можуть впливати на сексуальність. Особи з низькою самооцінкою або негативним образом тіла можуть відчувати труднощі з сексуальною впевненістю або сексуальним задоволенням (Snell & Papini, 1989). Наприклад, сексуальний потяг може означати різні речі для різних людей і, більше того, його часто плутають з іншими потребами та бажаннями. Наприклад, і Бейгель, і Вандер-Ейкен припускають, що бажання сексу можна легко переплутати з бажанням любові чи близькості (Beigel, 1951; Vandereycken, 1987). Образ тіла – це сприйняття та ставлення людини до власного тіла. Дослідження показали, що негативний образ тіла може впливати на сексуальний досвід і задоволення. Наприклад, люди, які незадоволені своїм тілом, можуть відчувати труднощі з сексуальною впевненістю або залученням до сексуальних стосунків (Wiederman, 2014). Сексуальна Я-концепція – це переконання та ставлення людини до власної сексуальності. Дослідження показали, що люди з позитивною сексуальною Я-концепцією, як правило, мають більш позитивний сексуальний досвід (Snell & Papini, 1989). Маркус і Вурф стверджують, що Я-концепція має когнітивний і афективний компоненти, 13

обуло продемонстровано в дослідженнях Я-концепції в конкретних сферах, таких

як академічна Я-концепція (Markus & Wurf, 1987). Багатофакторна модель сексуальної Я-концепції включає як афективні, так і когнітивні компоненти, причому самооцінка та реалізація є основними компонентами Я-концепції згідно з попередніми дослідженнями (Oyserman, Elmore, & Smith, 2012).

Структурно сексуальна Я-концепція є багатовимірним і динамічним утворенням, яке розвивається на основі усвідомлення індивідом власної сексуальності та під впливом зворотного зв'язку від інших (Deutsch, 2014). Вона відноситься до позитивного чи негативного сприйняття людини себе як сексуальної істоти. Інші аспекти сексуальності людини, наприклад, сексуальна поведінка та значення, які їй надаються (Mollen & Stabb, 2010) формують взаємозв'язок із сексуальною Я-концепцією, який розвивається з часом. Розуміння людиною своїх сексуальних бажань розвивається на основі соціальних очікувань, а також разом із соціальним і психологічним розвитком (O'Sullivan, 2006). Сексуальна Я-концепція впливає на сексуальну поведінку та на міжособистісну взаємодію (Cyranowski, 1998). У літературі з питань сексуальної Я-концепції, виділяється два типи досліджень. Перші зосереджуються на розробці і вимірюванні показників сексуальної Я-концепції (наприклад, Snell, 1998; O'Sullivan, 2006; Deutsch, 2014). Другі зосереджуються на взаємозв'язку між сексуальною Я-концепцією та іншими змінними, наприклад, сексуальна поведінка (Breakwell & Millward, 1997; Cyranowski, 1998) або гендерні ролі (Hill, 2007).

Як і інші специфічні для певної сфери Я-концепції, сексуальна Я-концепція є багатовимірною. Її емпіричні моделі мають багато спільних факторів, наприклад, сексуальна самооцінка, самореалізація і тривожність (Deutsch, 2014). Почуття людини, пов'язані з її сексуальністю, також впливають на її сексуальний досвід. Виміри “сексуальної тривожності”, “сексуального моніторингу”, “страх сексуальних стосунків” та “сексуальна депресія” є негативними, або

деструктивними, тобто такими, що ускладнюють побудову сексуальних стосунків, аспектами сексуальної Я-концепції. Позитивними (або конструктивними, тобто такими, що сприяють розвитку сексуальних стосунків) аспектами сексуальної Я-концепції є “сексуальна асертивність”, “сексуальна свідомість”, “сексуальна впевненість”, “інтернальний сексуальний контроль”, “сексуальна задоволеність”. Інші виміри, такі як “сексуальна заклопотаність”, “сексуальна мотивація” та “екстернальний сексуальний контроль”, є ситуативними аспектами сексуальної Я-концепції (Snell, 2001). На кожен з цих вимірів можуть впливати різні події та фактори. Оцінка сексуальної Я-концепції є важливим предиктором сексуальної поведінки людини та її сексуального задоволення (Ramezani, 2013).

1.2 Огляд попередніх досліджень сексуальності у зв'язку із суб'єктивним благополуччям

Благополуччя характеризує здорове та продуктивне суспільство. Багато країн використовують для визначення рівня благополуччя його об'єктивні показники, такі як дохід, грамотність, тривалість життя тощо, а також суб'єктивні показники, такі як сприйняття і переживання свого життя індивідами. Такий підхід до вимірювання сприйняття особистістю її життєвого досвіду охарактеризовує суб'єктивне благополуччя.

Дінер, один з провідних дослідників суб'єктивного благополуччя, визначає його як «почуття і думки людини, що її життя є бажаним, незалежно від того, як це бачать інші» (Diener, 2009, р.1). Це визначення підкреслює мисленнєвий та почуттєвий виміри суб'єктивного благополуччя: Почуття відносяться до емоційно-афективного виміру, де переважання позитивних емоцій над негативними призводить до вищого рівня суб'єктивного благополуччя. Мислення відноситься до оціночного, когнітивного виміру, де когнітивна оцінка людиною

свого життя переважно в позитивних термінах вказує на вищий рівень суб'єктивного благополуччя.

Протягом десятиліть психологія, виявляла великий інтерес до суб'єктивного благополуччя. Як наслідок, існує багато схожих термінів, що використовуються для його опису, включаючи “задоволеність життям”, “щастя”, “психологічне благополуччя” та ін. Хоча кожен з цих термінів має свої унікальні характеристики, всі вони базуються на спільній основі – вони відображають погляд людини на різні аспекти її власного існування. На цей погляд впливають як зовнішні чинники, об'єктивні обставини, так і індивідуальні риси людини, що, в свою чергу, впливає на її функціонування.

Існує три категорії визначень благополуччя і щастя. Перша категорія визначає благополуччя на основі зовнішніх критеріїв. Нормативні визначення щастя розглядають його не як суб'єктивний стан, а радше як володіння певною бажаною якістю, де бажане визначається системою цінностей спостерігача (Coan, 1977; Tatarkiewicz, 1976)

Друга категорія фокусується на тому, що спонукає людей позитивно оцінювати своє життя, і це визначення відоме як задоволеність життям. Це суб'єктивне визначення, яке спирається на стандарти респондента, щоб визначити, що є хорошим життям (Shin, Johnson, 1978; Andrews, Withey, 1976).

Третя категорія визначає щастя як переважання позитивних емоцій над негативними і наголошує на приємних емоційних переживаннях (Bradburn, 1969). Сфера суб'єктивного благополуччя має три ознаки: вона є суб'єктивною, включає позитивні показники і, як правило, включає глобальну оцінку всіх аспектів життя людини. Соціологи зосередилися на питанні, що спонукає людей оцінювати своє життя в позитивних термінах. Таке визначення суб'єктивного благополуччя отримало назву «задоволеність життям». Шин та Джонсон визначили цю форму

щастя як «глобальну оцінку якості життя людини відповідно до обраних нею критеріїв» (Shin, Johnson, 1978, р. 478). Близьким до цього є визначення щастя як гармонійного задоволення своїх бажань і цілей (Chekola, 1975). Якщо цікавитися оцінкою людини, то вона явно належить до сфери суб'єктивного благополуччя і є поняттям, пов'язаним із задоволеністю (Diener, 2009).

Теоретичне підґрунтя концепцій суб'єктивного благополуччя історично спиралося на багато дисциплін, але загально визнано, що психологія була найважливішою дисципліною, яка зробила найбільший внесок у визначення теоретично значущих детермінант суб'єктивного благополуччя та механізмів, за допомогою яких різні змінні впливають на нього (Murphy, Bennett, 2003). На противагу цьому, дослідження суб'єктивного благополуччя в галузі охорони здоров'я зосереджувалися переважно на емпіричному виявленні відповідних змінних та корелятивів суб'єктивного благополуччя.

Суб'єктивне благополуччя слід розглядати як окремий показник позитивного стану здоров'я та як позитивний показник результату адаптації (Schlosser, 1990). Суб'єктивне благополуччя має властивості як риси, так і стану. Для повної оцінки та опису стану суб'єктивного благополуччя слід включити оцінку настрою, морального стану, позитивного та негативного афекту. А також вийти за межі афективних факторів і охопити кілька інших сфер психосоціального функціонування, включаючи сприйняття здоров'я, соціальний зв'язок і задоволеність повсякденною діяльністю (Badoux, Mendelsohn, 1988).

Незважаючи на те, що показники суб'єктивного благополуччя дедалі більше розробляються, помітно, що у літературі в цій галузі бракує даних про сексуальність. Цей брак можна вважати великим недоліком, оскільки сексуальність справедливо визнана фундаментальним аспектом людських потреб і, відповідно, людського щастя, як стверджує філософ Марта Нуссбаум, яка чітко

визначила «наявність можливостей для сексуального задоволення і вибору в питаннях репродукції» (Nussbaum, 1999) як основну людську потребу, яка повинна бути захищена в ліберальній державі. Крім того, право на повноцінне сексуальне життя, яке приносить задоволення, має бути поширене на всі соціальні групи. Емпіричні дослідження також підтверджують цей аргумент, демонструючи, що позитивна оцінка власного сексуального життя тісно пов'язана із загальним відчуттям щастя (Laumann, Paik, Glasser, 2006). Навіть старіючі групи населення, які часто вважаються «за межами» сексуально релевантного віку, демонструють тісний зв'язок між сексуальним задоволенням і щастям (Woloski-Wruble, Oliel, Leefsma, & Hochner-Celnikier, 2010). Враховуючи теоретичні та емпіричні докази того, що сексуальність є невід'ємною частиною повноцінного життя людини, є достатньо підстав для включення сексуальності у комплексну оцінку суб'єктивного благополуччя. Існують численні докази того, що сексуальне благополуччя або задоволення відіграє важливу роль у загальному благополуччі (Rosen & Bachmann, 2008). Всі наявні дослідження показують, що існує дуже сильний зв'язок між задоволеністю сексуальністю і більш загальною задоволеністю життям (Davison, Bell, 2009; Holmberg, 2010). Існують також докази того, що сексуальне благополуччя має сильний позитивний вплив на психічне здоров'я (Frohlich, 2002).

Люди, які мають позитивну сексуальну Я-концепцію, як правило, повідомляють про вищий рівень загальної задоволеності життям. Наприклад, дослідження Donaghue (2009) показало, що образ тіла та сексуальна Я-концепція позитивно пов'язана з суб'єктивним благополуччям у жінок.

Отже, сексуальність займає важливе місце у констеляції різних аспектів суб'єктивного благополуччя.

1.3 Стрес, пов'язаний з війною та його вплив на сексуальність і суб'єктивне благополуччя

На момент проведення дослідження війна (повномасштабне вторгнення росії в Україну) тривала 12 місяців. Тому в контексті даного дослідження розглядається як чинник постійного довготривалого стресу. Навіть перебуваючи на відносно безпечних територіях, люди в різній степені перебувають під дією стресу, оскільки немає повноцінного відчуття безпеки, натомість є щоденна пряма загроза їхньому життю. Дослідження як на тваринах, так і на людях постійно показують, що відсутність контролю над несприятливими стимулами причинно пов'язана з цілою низкою негативних наслідків для фізіології та психіки, особливо, коли вплив є непередбачуваним або довготривалим (Sapolsky, 2004).

Короткий горизонт планування, відсутність гарантій виживання та стабільності, переживання за близьких, тривога за рідних і знайомих, які виконують військовий обов'язок, перебувають безпосередньо у зоні бойових дій чи на окупованих територіях, щоденні новини про трагічні події в Україні, вимушена еміграція та труднощі інтеграції на новому місці та багато інших чинників високого психологічного тиску, під яким щодня перебувають українці. Такі щоденні стресори негативно впливають на психічне здоров'я.

Міллер і Расмуссен провели огляд літератури на цю тему, проаналізувавши дослідження з різних конфліктних і постконфліктних ситуацій, включаючи Боснію, Косово, Ірак та Уганду. Вони вивчили вплив війни та щоденних стресів на психічне здоров'я, включаючи депресію, тривогу і посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Дослідження показало, що вплив війни, в тому числі прямий і непрямий вплив насильства, пов'язаний з

підвищеним рівнем ПТСР і депресії. Щоденні стресові фактори, включаючи бідність, переміщення та відсутність соціальної підтримки, також були пов'язані з погіршенням психічного здоров'я (Miller, Rasmussen, 2010).

Психологічні стресори можуть впливати на сексуальну функцію через психологічні та фізіологічні механізми. Хронічний стрес, зокрема, негативно впливає на сексуальну функцію чоловіків і жінок (Hamilton, Julian, 2014).

Стрес може мати значний вплив на сексуальність і сексуальне функціонування. Коли організм перебуває у стані стресу, вивільнення гормонів стресу, таких як кортизол та адреналін, може впливати на фізіологічні та психологічні аспекти сексуального збудження та реакції. Фізіологічно стрес може втручатися в роботу репродуктивної системи, що призводить до зниження сексуального потягу, труднощів зі збудженням і проблем з оргазмом. Хронічний стрес також може впливати на вироблення гормонів, таких як тестостерон та естроген, які є важливими для сексуального функціонування (Sapolsky, 2004)

Дослідження постійно виявляють, що стрес негативно пов'язаний із суб'єктивним благополуччям. Одним із способів впливу стресу на суб'єктивне благополуччя є зменшення позитивних емоцій та збільшення негативних емоцій. Хронічний стрес може призвести до відчуття тривоги, депресії та вигорання, що може знизити загальний рівень благополуччя. Дослідження Фолькмана і Московича показало, що люди, які відчують хронічний стрес, повідомляли про нижчий рівень позитивних емоцій і вищий рівень негативних емоцій, що, в свою чергу, було пов'язано з гіршим суб'єктивним благополуччям (Folkman, Moskowitz, 2000).

Отже, суб'єктивне благополуччя та сексуальність зазнають впливу постійного довготривалого стресу, пов'язаного із війною.

1.4 Теоретична модель та гіпотези дослідження

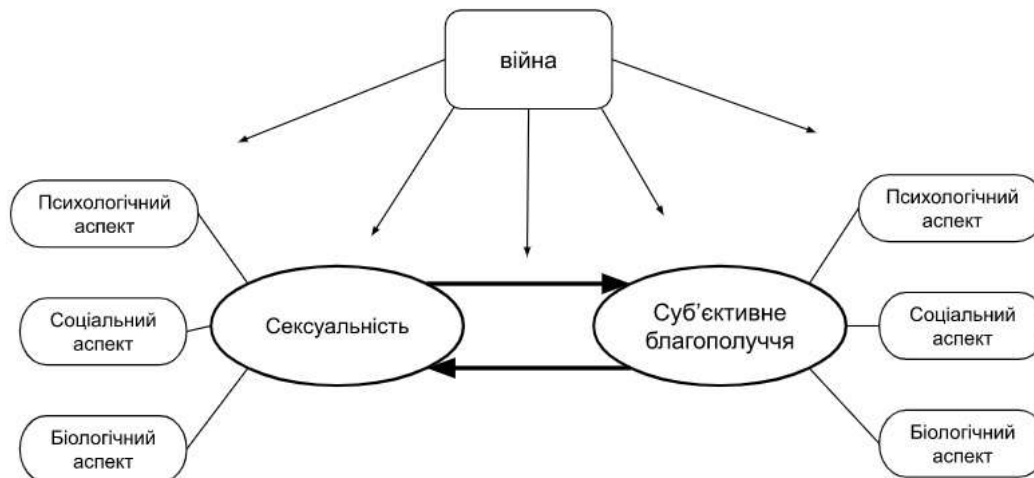

Рисунок 1.1 Взаємозв'язки сексуальності, суб'єктивного благополуччя та вплив війни на них

Гіпотези:

1. Існує взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям.
2. Психологічні тенденції сексуальності формують сексуальну Я-концепцію, яка може бути конструктивною, тобто такою, що сприяє побудові сексуальних стосунків або деструктивною, тобто такою, що ускладнює побудову сексуальних стосунків, залежно від переважання високих показників позитивних чи негативних тенденцій відповідно.
3. Особи із конструктивною сексуальною Я-концепцією, тобто із високими показниками позитивних психологічних тенденцій сексуальності мають вищий рівень суб'єктивного благополуччя, ніж особи з деструктивною сексуальною Я-концепцією.
4. Особи, що вимушено переїхали за кордон через війну мають нижчі показники позитивних психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя, у порівнянні із тими, хто залишився на території України.

Висновки до першого розділу

Сексуальність людини є важливим аспектом її ідентичності, який піддається впливу зовнішнього середовища та охоплює цілий ряд чинників, які включає в себе як біологічні, так і психологічні компоненти. У даному дослідженні спираємось на еволюційну теорію, що пояснює феномен людської сексуальності та її особливості з точки зору максимізації репродуктивного успіху в різних умовах зовнішнього середовища, та психодинамічну теорію self-психології, яка висвітлює поняття Я-концепції, уявлення особистості про себе і у кожній із сфер реалізації, в тому числі сексуальній сфері. Психологічні тенденції сексуальності можуть бути позитивними і негативними та формувати сексуальну Я-концепцію особистості та приймати участь у оцінці індивідом рівня його суб'єктивного благополуччя. Суб'єктивне благополуччя також залежить від чинників зовнішнього (добробут, безпека, соціальна взаємодія) та внутрішнього (наприклад, переважання позитивних емоцій над негативними) впливу і характеризується станом задоволеності власним життям. Війна як чинник довготривалого постійного стресу негативно впливає на сексуальність та суб'єктивне благополуччя.

РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ ТА ПРОЦЕДУРИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У попередньому розділі проведено теоретичний аналіз психологічних аспектів сексуальності та суб'єктивного благополуччя. Цей аналіз слугує основою для емпіричного дослідження психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя молоді в умовах війни. Ключові організаційно-методологічні аспекти цього дослідження передбачають: 1) визначення етапів та завдань дослідження; 2) обґрунтування вибору методологічного інструментарію; 3) визначення математико-статистичних підходів, що використовуються в дослідженні.

2.1 Етапи дослідження

Емпіричне дослідження відбувалось протягом трьох місяців, з січня по березень 2023 року. У першому етапі відбувся пошук та підбір методик, які використовувались для збору даних. У другому етапі проведений збір даних за допомогою онлайн-опитування, розміщеного у Google-формі, яке було поширене через соціальні мережі Facebook та Instagram. Перед заповненням форми з опитувальником учасники були ознайомлені з умовами добровільності, анонімності та конфіденційності даного дослідження (Додаток А) та дали згоду на участь у ньому. У третьому етапі дослідження здійснено аналіз даних та описано результати дослідження.

2.2 Методи дослідження

З метою вивчення психологічних тенденцій сексуальності використано Багатовимірний опитувальник сексуальності (The Multidimensional Sexuality Questionnaire, Snell, W., Fisher, T., 1993), адаптація Музалевської (2022). Багатовимірний опитувальник сексуальності (MSQ) - це методика для вивчення

психологічних тенденцій сексуальності, зокрема для визначення сексуальної Я-концепції, створена у 1993 році Вільямом Снеллом та Террі Фішером. У даному дослідженні використовується українська адаптація Анни Музалевської від 2022 року.

12 шкал Багатовимірного опитувальника сексуальності (MSQ) містять набір з 60 тверджень (додаток Б). Твердження для кожної з цих шкал були написані відповідно до визначень 12 понять, що описують індивідуальні психологічні тенденції, які мають вплив на сексуальність.

1. *Сексуальна впевненість* - тенденція особистості позитивно оцінювати свою спроможність будувати сексуальні відносини.
2. *Сексуальна одержимість* - схильність до фіксації та надмірного зосередження на різних аспектах сексуального життя.
3. *Інтернальний локус сексуального контролю* - переконання, що людина може особисто регулювати різні аспекти свого сексуального життя.
4. *Сексуальне самоусвідомлення* визначається як здатність людини до самоаналізу та роздумів про свою сексуальність.
5. *Сексуальна мотивація* - це схильність або бажання вступати в сексуальні стосунки з іншою людиною.
6. *Сексуальна тривога* - відчуття неспокою, напруження або дискомфорту у зв'язку із власною сексуальністю.
7. *Сексуальна депресія* - схильність людини відчувати пригніченість через своє сексуальне життя.
8. *Сексуальна асертивність* - це здатність людини самостійно та незалежно діяти і поводитися щодо власної сексуальності.
9. *Екстернальний локус сексуального контролю* - переконання, що зовнішні чинники можуть визначати сексуальне життя людини.

10. *Сексуальний моніторинг* - це схильність особистості відстежувати, як сприймають її сексуальність інші люди.

11. *Страх сексуальних стосунків* - неприязнь або страх вступати в сексуальні відносини.

12. *Сексуальне задоволення* - показник того, наскільки людина задоволена власним сексуальним досвідом.

Кожна з дванадцяти шкал містить 5 тверджень. Для оцінки відповідей респондентів на кожне твердження в цій анкеті використовується 5-бальна шкала, де кожне твердження оцінювалося від 1 до 5: зовсім не характерне для мене (1), більше ні, аніж так (2), і так, і ні. Важко відповісти (3), більше так, аніж ні (4) і це точно характерно мені (5). Пункти 19, 31, 47 і 50 обернено закодовані.

Бали за кожною шкалою були підсумовані (діапазон від 0 до 20). Таким чином, вищі бали відповідали більшій вираженості кожної з відповідних тенденцій.

Для вивчення суб'єктивного сприйняття змін у сексуальній поведінці та сексуального потягу перед наведенням методик використано авторську анкету, яка складалася з трьох запитань, що стосуються ретроспективної оцінки досліджуваними змін у власній сексуальності: Чи помітили ви зміни у своїй сексуальності за останній рік? (варіанти відповідей “так” або “ні”); Чи змінився рівень сексуального бажання (лібідо)? (“так, збільшився”, “так, зменшився”, “ні, не змінився”); Чи змінився рівень сексуальної активності за останній рік? (“так, збільшився”, “так, зменшився”, “ні, не змінився”). Це дало змогу розділити респондентів на групи, залежно від їх суб'єктивної оцінки змін у власній сексуальності.

Для визначення рівня суб'єктивного благополуччя було використано методики Шкала суб'єктивного благополуччя Перуа-Баду і Мендельсона в

адаптації Соколової (1996) та Оксфордський опитувальник щастя Хілза та Аргайла, в адаптації Голубєва і Дорошевої (2017).

Шкала Суб'єктивного Благополуччя (ШСБ) була розроблена у 1988 році Анною Бадю та Джеральдом Мендельсоном (L'Echelle de Bien-Etre) для визначення рівня суб'єктивного благополуччя у хронічно та невиліковно соматично хворих пацієнтів. Контрольною групою виступала вибірка зі здорових дорослих. Були виявлені значні відмінності у середніх балах серед цих вибірок, у здорових дорослих рівень суб'єктивного благополуччя був вищий, ніж у хворих (Badoux, Mendelsohn, 1994).

Шкала містить 17 тверджень (додаток В), які оцінюються досліджуваними за мірою згоди з ними за шкалою від 1 (повністю не погоджуюсь) до 7 (повністю погоджуюсь). Пункти досліджують різні сфери психологічного та соціального функціонування людини, такі як емоційний стан, зміни настрою, соціальні зв'язки, сприйняття здоров'я, задоволеність повсякденною діяльністю тощо. Для деяких тверджень використовувалася обернена шкала. Загальний бал нараховувався з суми балів за 17 пунктами; він може коливатися від 17 до 119.

Автори вказують на наявність 6 субшкал: Напруженість та чутливість (твердження 2, 12, 16), Психоемоційна симптоматика (9, 14, 17), Зміни настрою (1, 11), Значимість соціального оточення (3, 6, 8), Самооцінка здоров'я (7, 15) та Ступінь задоволеності повсякденною діяльністю (5, 10, 13). Проте у нашому дослідженні використовується загальний показник рівня суб'єктивного благополуччя, що вираховується з суми балів за всі 17 тверджень.

Україномовна версія опитувальника була перевірена на внутрішню узгодженість та продемонструвала високий коефіцієнт альфа Кронбаха $\alpha=0,85$ (таблиця В.1). Додатково було використано Оксфордський опитувальник щастя була розроблена Хіллом та Аргайлом (2002). Теоретичні аспекти дослідження

підтвердили, що суб'єктивне благополуччя можна ототожнити зі щастям, тому було обрано Оксфордський опитувальник щастя. Питання опитувальника були розроблені на основі таких важливих і частково автономних елементів людського щастя, як загальна задоволеність життям і переважання позитивних емоцій над негативними. Крім того, питання анкети були об'єднані в чотири основні змістові групи: 1) оцінка власного емоційного стану; 2) оцінка оптимістичного погляду на реальність і власні можливості; 3) оцінка особистих або суспільних ресурсів; 4) оцінка впливу соціальних взаємодій.

Оксфордський опитувальник щастя - це інструмент для вимірювання благополуччя, що складається з 29 тверджень (додаток Г). Досліджуваним пропонується оцінити рівень своєї згоди з кожним твердженням за п'ятибальною шкалою, де 1 - зовсім не погоджуюсь, а 5 - повністю погоджуюсь. Пункти 1, 5, 6, 10, 13, 14, 19, 23, 24, 25, 26 та 27 є обернено закодованими. Оцінка рівня благополуччя (щастя) відбувається шляхом підрахунку загальної суми балів. Для того, щоб отримати "коефіцієнт щастя", потрібно поділити суму балів на 145 і помножити на 100.

ОНQ продемонстрував високу надійність шкал зі значенням $\alpha=0,91$. Міжпунктові кореляції для ОНQ становили від -0,04 до 0,65, в середньому 0,28. (Hills, Argyle, 2002). Українська версія ОНQ також продемонструвала високу надійність та внутрішню узгодженість, $\alpha=0,93$, міжпунктові кореляції становили в середньому 0,33 (таблиця Г.1).

2.3 Група досліджуваних

У дослідженні прийняли участь 240 осіб віком від 18 до 39 років (рисунок 2.1). Середній вік учасників 29,4 роки. Найбільша кількість досліджуваних віком від 30 до 35 років (96 осіб).

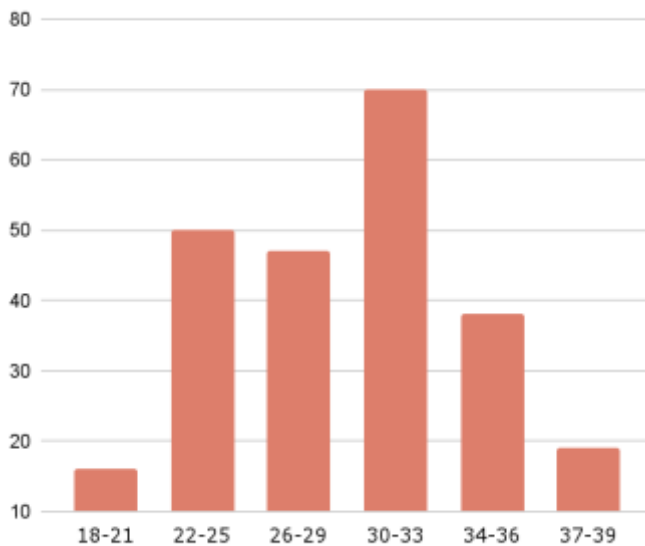

Рис. 2.1 Розподіл учасників за віком

Опитування пройшли 144 особи жіночої статі та 96 чоловічої (рисунок 2.2). Середній вік у групі жінок 28,5 років, у групі чоловіків 30,6 років.

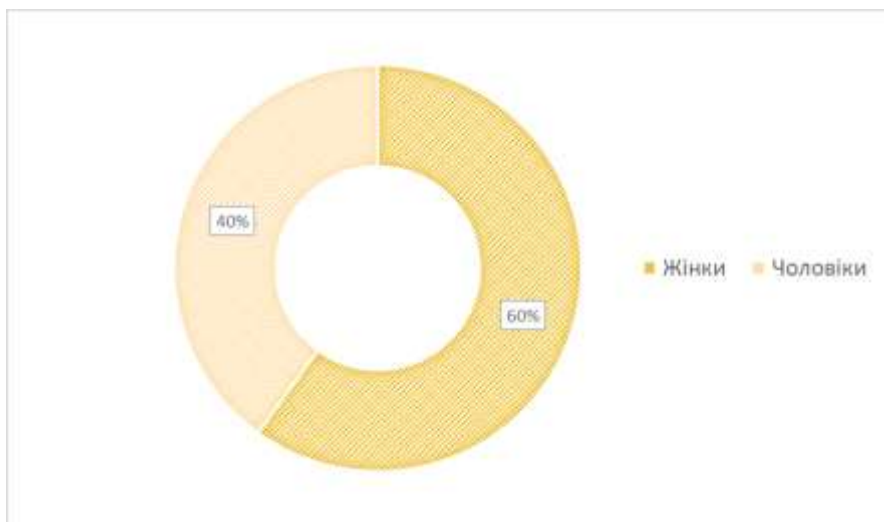

Рис. 2.2 Розподіл досліджуваних за статтю

У опитуванні прийняли участь 193 особи, що від 24 лютого 2022 року постійно перебували на території України, тимчасово виїжджали закордон або

виїхали та залишаються закордоном 34 особи, а також 13 осіб, що перебували закордоном ще до 24 лютого 2022 року (рисунок 2.3).

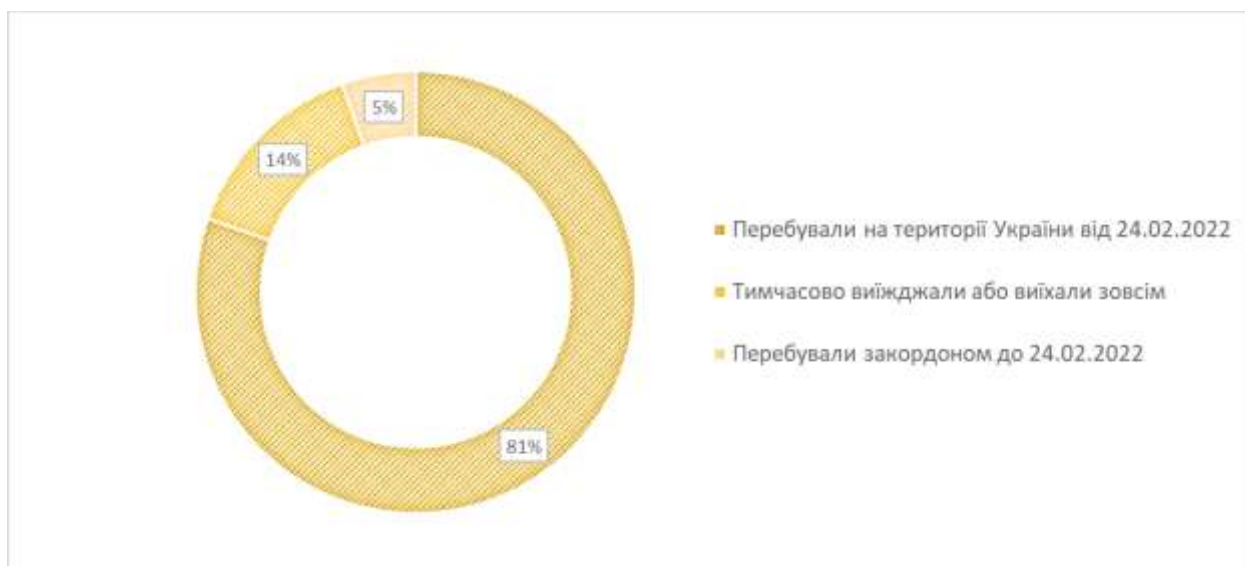

Рис. 2.3 Розподіл учасників за місцем проживання в період війни

2.4 Аналіз даних

Для статистичної обробки даних дослідження використано програму Statistica 8.0. За допомогою методів описової статистики визначено розподіл показників психологічних тенденцій сексуальності. Порівняно їх вираженість серед жінок та чоловіків за тестом Манна-Уїтні. За допомогою теста Краскела-Уолліса було визначено відмінності у психологічних тенденціях сексуальності у групах за місцем проживання під час війни та суб'єктивною оцінкою змін у рівнях лібідо та сексуальної активності.

Для перевірки першої гіпотези було використано кореляційний аналіз за методом Спірмена.

Для перевірки другої гіпотези застосовано аналіз за методом кластеризації і K-means та кореляційний аналіз за методом Спірмена, а також факторний аналіз шкал психологічних тенденцій сексуальності за критерієм Кайзера.

Для перевірки третьої гіпотези проведено порівняльний аналіз за допомогою метода кростабуляції Пірсона та теста Краскела-Уолліса.

Для перевірки четвертої гіпотези проведено порівняльний аналіз за методом Краскела-Уолліса.

Також здійснено перевірку психометричних показників надійності та внутрішньої узгодженості шкал україномовних версій опитувальників, за допомогою коефіцієнта альфа Кронбаха.

Висновок до другого розділу

У даному розділі було описано особливості групи досліджуваних, а також етапи дослідження, що включали підготовку, збір даних та їх статистичне опрацювання. Підібрано та обґрунтовано вибір методик, що відповідають завданням і меті даного дослідження, а саме Багатовимірний опитувальник сексуальності (MSQ) для вивчення психологічних тенденцій сексуальності, Шкала суб'єктивного благополуччя та Оксфордський опитувальник щастя (OHQ) для визначення рівня суб'єктивного благополуччя. Використані україномовні версії опитувальників були перевірені на надійність. Описано статистичні методи, які застосовувались для обробки отриманих даних та перевірки гіпотез дослідження.

РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СЕКСУАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Третій розділ присвячено аналізу та інтерпретації результатів емпіричного дослідження психологічних тенденцій сексуальності молоді у взаємозв'язку з суб'єктивним благополуччям. Виявлені відмінності у показниках суб'єктивного благополуччя та психологічних тенденцій сексуальності серед чоловіків та жінок, а також у групах за місцем перебування. У дослідженні визначено, які психологічні тенденції сексуальності сприяють формуванню конструктивних і деструктивних сексуальних Я-концепцій, а також проаналізовано їхній взаємозв'язок із суб'єктивним благополуччям для підтвердження гіпотез дослідження.

3.1 Аналіз результатів дослідження психологічних тенденцій сексуальності молоді

Для визначення показників психологічних тенденцій сексуальності молоді застосовано Багатовимірний опитувальник сексуальності (MSQ). Зафіксовано, що розподіли усіх дванадцяти шкал MSQ з використанням критерію Шапіро-Вілкса не узгоджуються із нормальним ($p < 0,05$) (див. Додаток Д). На основі цього при статистичній обробці даних застосовано непараметричний критерій аналізу.

У процесі проведення дослідження, за допомогою методу описової статистики виявлено середні показники психологічних тенденцій сексуальності молоді (додаток Е). Виявлено, що при максимальному значенні показника "25", середні значення за шкалами є такими: Сексуальна вовненість ($m=19,03$), Сексуальна одержимість ($m=12,14$), Інтернальний локус сексуального контролю

(mean 18,8), Сексуальне самоусвідомлення (m=19,25), Сексуальна мотивація (m=19,12), Сексуальна тривога (m=12,8), Сексуальна асертивність (m=18,73), Сексуальна депресія (m=10,85), Екстернальний локус сексуального контролю (m=9,26), Сексуальний моніторинг (m=8,57), Страх сексуальних стосунків (m=8,6) та Сексуальна задоволеність (m=16,84) (таблиця Е.1).

У досліджуваній групі найбільш виражені такі тенденції сексуальності як Сексуальна впевненість, Інтернальний локус сексуального контролю, Сексуальна асертивність, Сексуальна мотивація та Сексуальна самоусвідомлення. Натомість, найменш вираженими є Екстернальний локус сексуального контролю, Сексуальний моніторинг та Страх сексуальних стосунків (рисунок 3.3).

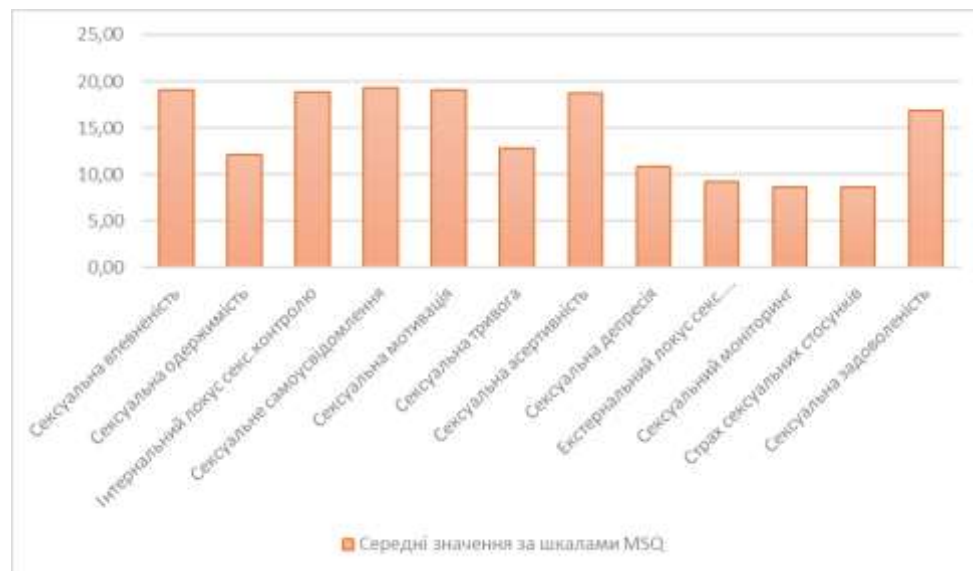

Рис. 3.3 Діаграма середніх значень психологічних тенденцій сексуальності за шкалами MSQ

Для визначення статистично значущих відмінностей за показниками психологічних тенденцій сексуальності між жінками та чоловіками, було проведено порівняльний аналіз у цих двох групах за критерієм Манна-Уїтні (Додаток Ж). Виявлено, що чоловікам, у порівнянні із жінками притаманний вищий рівень Сексуальної одержимості (Жінки m=10,41, Чоловіки m=14,71,

$p < 0,001$), Сексуальної тривоги (Жінки $m = 12,29$, Чоловіки $m = 13,56$, $p = 0,013$), Сексуальної депресії (Жінки $m = 10$, Чоловіки $m = 12,11$, $p < 0,01$), Екстернального локусу сексуального контролю (Жінки $m = 8,31$, Чоловіки $m = 10,67$, $p < 0,01$), Сексуального моніторингу (Жінки $m = 7,75$, Чоловіки $m = 9,79$, $p < 0,01$) та Страху сексуальних стосунків (Жінки $m = 7,83$, Чоловіки $m = 9,73$, $p < 0,01$), (таблиця Ж.1). Це свідчить про те, що чоловіки схильні більше думати про секс та про те, як інші люди сприймають їх сексуальність. А також переживають більше пригніченості та тривоги стосовно різних аспектів власної сексуальності. Чоловікам в більшій мірі притаманно вважати, що їх сексуальне життя залежить від випадку та боятися вступати в сексуальні стосунки, порівняно із жінками.

Натомість досліджуваним жінкам притаманні вищі, ніж у чоловіків, показники Сексуального самоусвідомлення (Жінки $m = 19,67$, Чоловіки $m = 18,62$, $p = 0,0013$) та Сексуальної задоволеності (Жінки $m = 17,68$, Чоловіки $m = 15,58$, $p < 0,01$), що свідчить про схильність жінок суб'єктивно оцінювати задоволеність власним сексуальним життям вище, ніж чоловіки, а також про вищий рівень усвідомлення своєї сексуальності (рисунок 3.4).

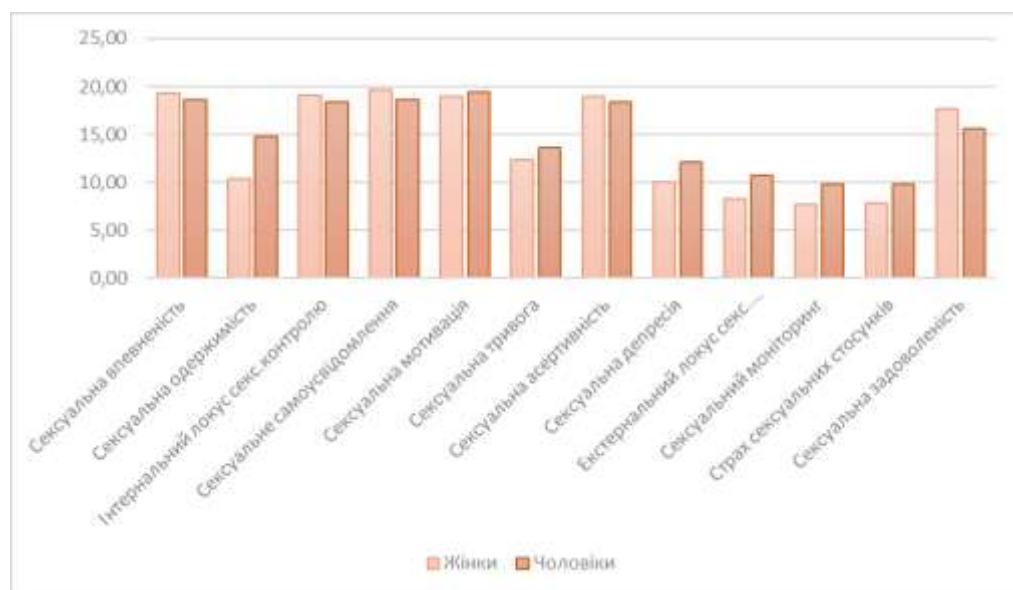

Рис. 3.4 Вираженість психологічних тенденцій сексуальності серед жінок та чоловіків

З метою розподілу досліджуваних на групи за рівнем вираженості психологічних тенденцій сексуальності, здійснено кластерний аналіз даних за шкалами MSQ (Додаток II). За допомогою методу кластеризації та K-means, виявлено чотири кластери (Таблиця II.2). До першого кластеру (n=44) увійшли респонденти з показниками вище середнього за шкалами Сексуальна тривога (mean=18,03), Сексуальна депресія (mean=18,93), Екстернальний локус сексуального контролю (mean=14,73), Страх сексуальних стосунків (mean=13,16) та низьким показником Сексуальної задоволеності (mean=9,84). До другого кластеру (n=65) увійшли особи з нижчим показниками за даними шкалами, однак показники Сексуальної впевненості (mean=17,88), Сексуальної задоволеності (mean=17,04), Сексуальної мотивації (mean=15,34) та Сексуальної асертивності (mean=17,78) у цій групі - вище середнього. Група третього кластеру (n=80) складається з досліджуваних, які мають високі показники за шкалами Сексуальної задоволеності (mean=22,04), Сексуальної впевненості (mean=21,95), Сексуального самоусвідомлення (mean=21,29), Сексуальної мотивації (mean=20,83), Сексуальної асертивності (mean=21,81) та Інтернального локусу сексуального контролю (mean=20,29), в сукупності із низькими показниками за шкалами Сексуальної тривоги (mean=9,31), Сексуальної депресії (mean=6,28), Страху сексуальних стосунків (mean=6,4), Сексуального моніторингу (mean=8) та Екстернального локусу сексуального контролю (mean=6,73). До четвертого кластеру (n=51) входять досліджувані з дещо нижчим рівнем Сексуальної задоволеності (mean=14,49) та Сексуальної впевненості (mean=20,14), порівняно із третім кластером, показниками нижче середнього за шкалами Сексуальної депресії (mean=12,22) та Сексуальної тривоги (mean=15,27), при низьких показниках Сексуального моніторингу (mean=9,57), Страху сексуальних стосунків

(mean=8,55) та високих Сексуальній одержимості (mean=18,73) та Сексуальній мотивації (mean=22,53) (рисунок 3.5).

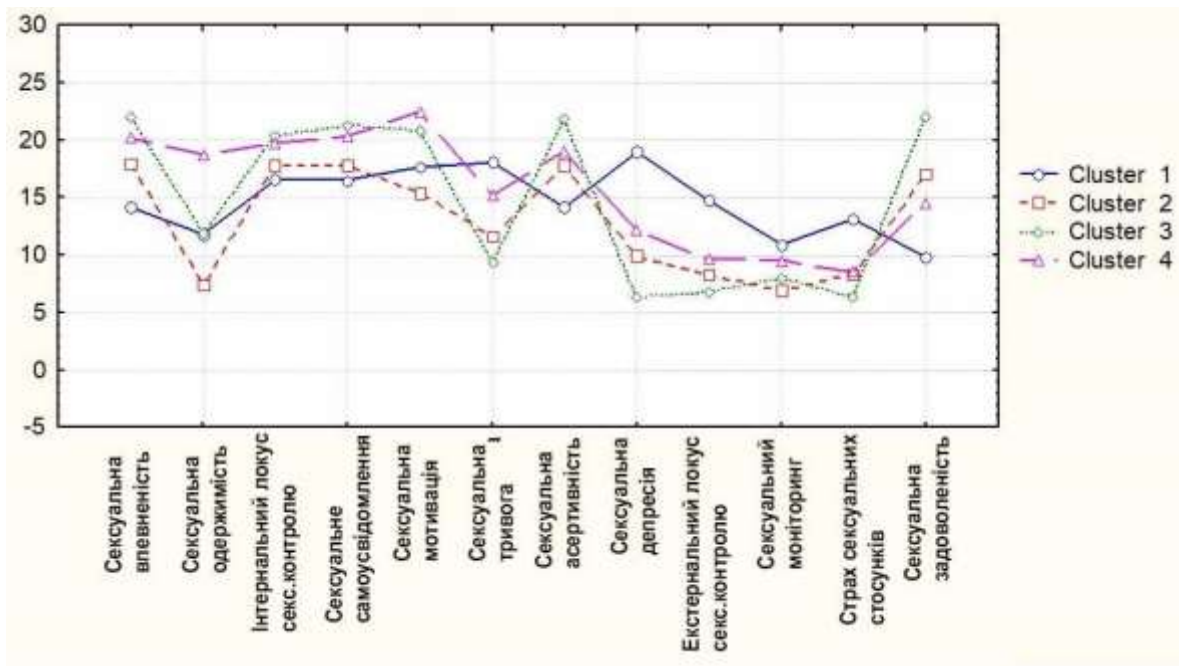

Рис. 3.5 Розподіл досліджуваних на кластери згідно вираженості психологічних тенденцій сексуальності

З метою визначення розподілу досліджуваних наведених кластерах за статтю застосовано метод кростабуляції за критерієм Пірсона, отриманий результат зображено у таблиці 3.2.

	Кластер 1	Кластер 2	Кластер 3	Кластер 4	Кількість учасників
Чоловіки	25	19	20	32	96
Жінки	19	46	60	19	144
Всього	44	65	80	51	240

Таблиця 3.2 Розподіл за статтю у кластерах

Для перевірки другої гіпотези даного дослідження про те, що психологічні тенденції сексуальності формують сексуальну Я-концепцію, яка може бути конструктивною, тобто такою, що сприяє побудові сексуальних стосунків або деструктивною, тобто такою, що ускладнює побудову сексуальних стосунків, залежно від переважання високих показників позитивних чи негативних тенденцій відповідно, проведено кореляційний аналіз шкал психологічних тенденцій сексуальності за критерієм Спірмена (Додаток К). Виявлено статистично значущий обернений взаємозв'язок між Сексуальною задоволеністю та Страхом сексуальних стосунків ($r=-0,49$, $p<0,05$), а також прямі та обернені взаємозв'язки з іншими шкалами психологічних тенденцій сексуальності. Зі зростанням значень показників Сексуальної впевненості ($r=0,5$), Сексуальної асертивності ($r=0,45$), Інтернального локусу сексуального контролю ($r=0,2$) та Сексуального самоусвідомлення ($r=0,27$) зростають значення показників Сексуальної задоволеності. Натомість показники Страху сексуальних стосунків зростатимуть зі зменшенням Сексуальної впевненості ($r=-0,44$), Сексуальної асертивності ($r=-0,34$), Інтернального локусу сексуального контролю ($r=-0,3$), Сексуального самоусвідомлення ($r=-0,16$). Чим вищий показник Страху сексуальних стосунків, тим менша Сексуальна мотивація ($r=-0,17$).

Сексуальна задоволеність обернено корелює із Сексуальною депресією ($r=-0,82$), Екстернальним локусом сексуального контролю ($r=-0,58$), Сексуальною тривогою ($r=-0,63$) та Сексуальним моніторингом ($r=-0,21$). Натомість Страх сексуальних стосунків має статистично значущий прямий зв'язок із Сексуальною депресією ($r=0,51$), Екстернальним локусом сексуального контролю ($r=0,41$), Сексуальною тривогою ($r=0,34$) та Сексуальним моніторингом ($r=0,23$). Описані результати зображені у кореляційній плеяді на рисунку 3.6.

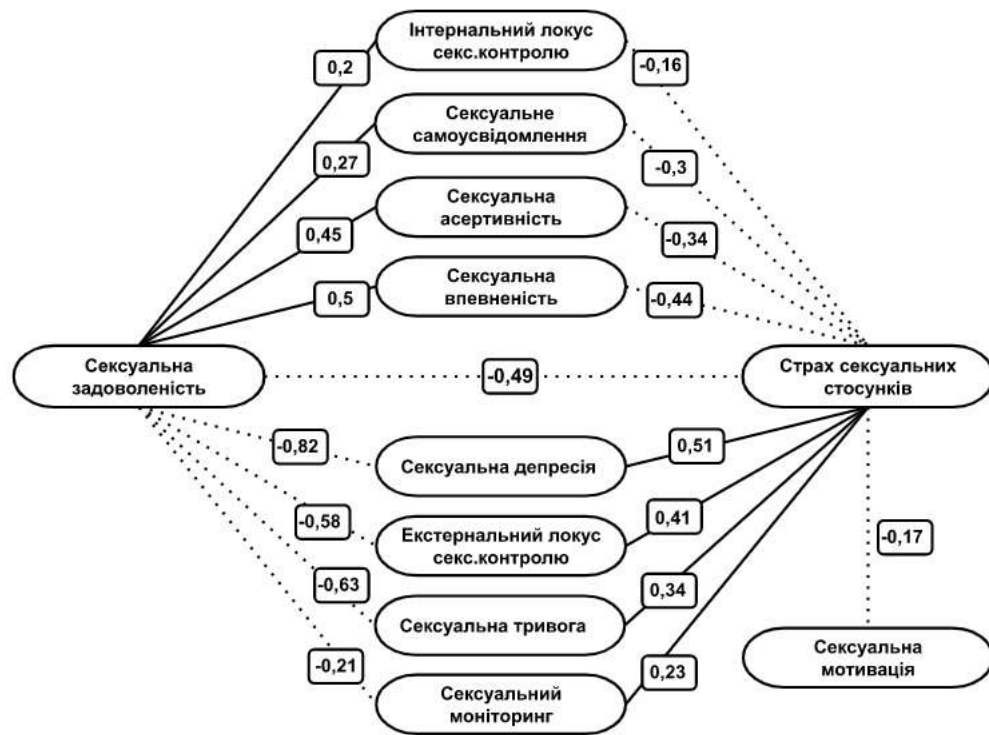

Рис. 3.6 Взаємозв'язки між Сексуальною задоволеністю, Страхом Сексуальних стосунків та іншими психологічними тенденціями сексуальності

Виявлено статистично значущий обернений взаємозв'язок між Сексуальною асертивністю та Сексуальною депресією ($r=-0,46$, $p<0,05$), а також прямі та обернені взаємозв'язки з іншими шкалами психологічних тенденцій сексуальності. Зі зростанням значень показників Сексуального самоусвідомлення ($r=0,53$), Сексуальної впевненості ($r=0,49$), Сексуальної задоволеності ($r=0,45$) Інтернального локусу сексуального контролю ($r=0,32$) та Сексуальної мотивації ($r=0,21$) зростають значення показників Сексуальної асертивності. Натомість показники Сексуальної депресії зростатимуть зі зменшенням Сексуальної задоволеності ($r=-0,82$), Сексуальної впевненості ($r=-0,48$), Сексуального самоусвідомлення ($r=-0,34$) та Інтернального локусу сексуального контролю ($r=-$

0,27). Чим вищий показник Сексуальної депресії, тим вища Сексуальна одержимість ($r=0,14$). Сексуальна асертивність обернено корелює із Екстернальним локусом сексуального контролю ($r=-0,39$), Страхом сексуальних стосунків ($r=-0,34$), Сексуальною тривогою ($r=-0,29$) та Сексуальним моніторингом ($r=-0,17$). Натомість Сексуальна депресія має статистично значущий прямий зв'язок з Екстернальним локусом сексуального контролю ($r=0,64$), Страхом сексуальних стосунків ($r=0,51$), Сексуальною тривогою ($r=0,68$) та Сексуальним моніторингом ($r=0,29$). Кореляційна плеяда зображена на рисунку 3.7.

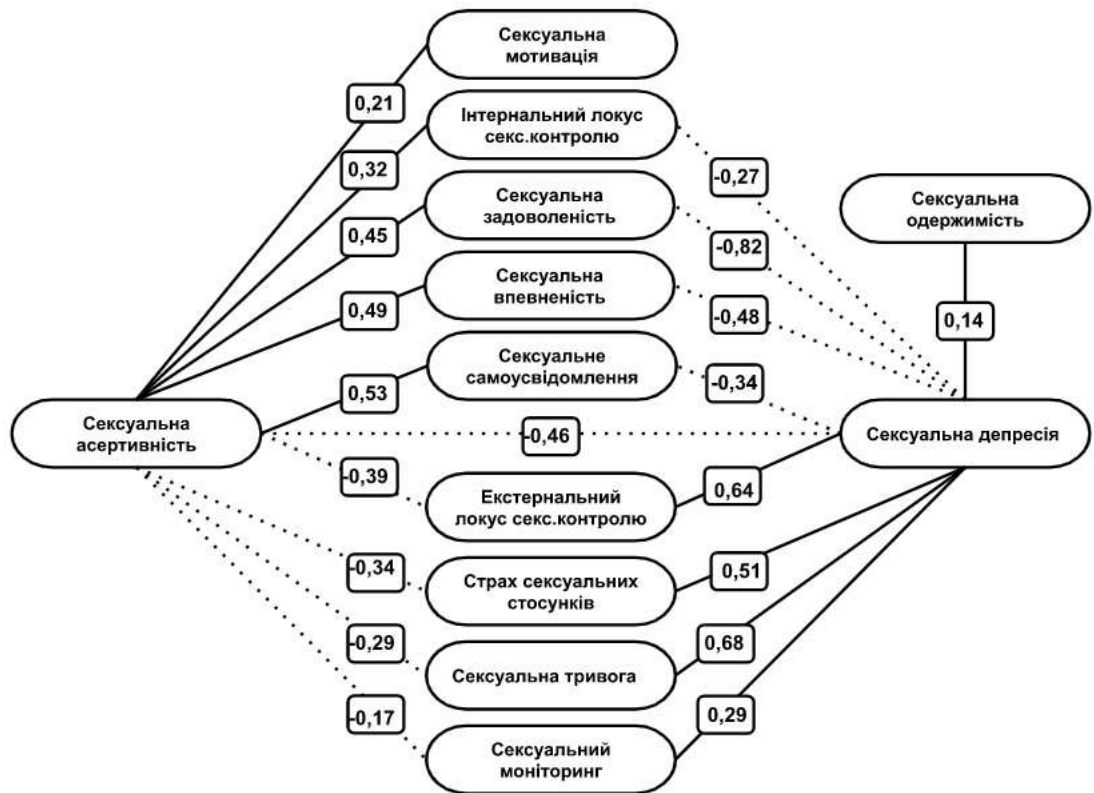

Рис. 3.7 Взаємозв'язки між Сексуальною асертивністю, Сексуальною депресією та іншими психологічними тенденціями

Виявлено, що Сексуальна впевненість позитивно корелює із Сексуальною задоволеністю ($r=0,5$), Сексуальною асертивністю ($r=0,49$), Сексуальним самоусвідомленням ($r=0,44$), Сексуальною мотивацією ($r=0,42$), Інтернальним локусом сексуального контролю ($r=0,33$) та Сексуальною одержимістю ($r=0,18$). Кореляційна плеяда зображена на рисунку 3.3. Чим впевненіше особа відчувається, як сексуальний партнер, тим більше схильна оцінювати себе як задоволену різними аспектами свого сексуального життя, має більш сильну мотивацію до сексуальних стосунків, більш розвинену здатність усвідомлювати та виражати свої сексуальні бажання і потреби, більш впевнена у тому, що особисто регулює різні аспекти свого сексуального життя, а ще схильна частіше думати про секс.

Рис. 3.8 Зв'язок Сексуальної впевненості з іншими психологічними тенденціями сексуальності

Також виявлено, що існує зв'язок між Сексуальною одержимістю та Сексуальною мотивацією ($r=0,58$), це може свідчити про те, що особи, які більш мотивовані до побудови сексуальних стосунків, частіше думають про секс. Також Сексуальна одержимість пов'язана із Сексуальною депресією ($r=0,14$), Сексуальною тривогою ($r=0,25$), Екстернальним локусом сексуального контролю ($r=0,21$), тобто особи, заклопотані різними аспектами своєї сексуальності, можуть

переживати їх як такі, що тривожать, пригнічують та не піддаються власному контролю. А також є зв'язок Сексуальної одержимості із Сексуальним моніторингом ($r=0,26$), Сексуальним самоусвідомленням ($r = 0,19$) та Сексуальною впевненістю ($r = 0,18$). Тобто думки про різні аспекти власного сексуального життя можуть мати різнонаправлений афективний заряд, який залежатиме від проявленості сукупності всіх психологічних тенденцій сексуальності. Кореляційна плеяда зображена на рисунку 3.9

Рис. 3.9 Зв'язок Сексуальної одержимості із іншими психологічними тенденціями сексуальності

Для перевірки другої гіпотези, з метою виявлення більш загальних факторів, що об'єднують описані психологічні сексуальні тенденції, проведено факторний аналіз результатів за методикою MSQ з використанням критерію Кайзера (додаток Л, таблиця Л.1). В результаті виявлено 2 фактори, які в сукупності пояснюють 58% сумарної дисперсії даних (таблиця Л.2). Отримані фактори збережено як змінні для подальшого опрацювання.

До першого фактору (39,64% дисперсії) увійшли шкали: Сексуальна депресія (ФН=0,88), Сексуальна тривога (ФН=0,79), Страх сексуальних стосунків (ФН=0,59), Екстернальний локус сексуального контролю (ФН=0,77), Сексуальний

моніторинг (ФН=0,51) та обернене значення Сексуальна задоволеність (ФН=-0,82)
Цей фактор ми назвали “Деструктивна сексуальна Я-концепція”

До другого фактору (18,4% дисперсії) увійшли шкали: Сексуальна впевненість (ФН=0,62), Сексуальна одержимість (ФН=0,65), Інтернальний локус сексуального контролю (ФН=0,56), Сексуальна самоусвідомленість (ФН=0,7), Сексуальна асертивність (ФН=0,51) та Сексуальна мотивація (ФН=0,85). Ми назвали цей фактор “Конструктивна сексуальна Я-концепція” (рисунок 3.10). Таким чином, факторне навантаження змінних у виявлених нами факторах свідчить про формування двох типів сексуальної Я-концепції, а саме деструктивної та конструктивної, що підтверджує нашу гіпотезу.

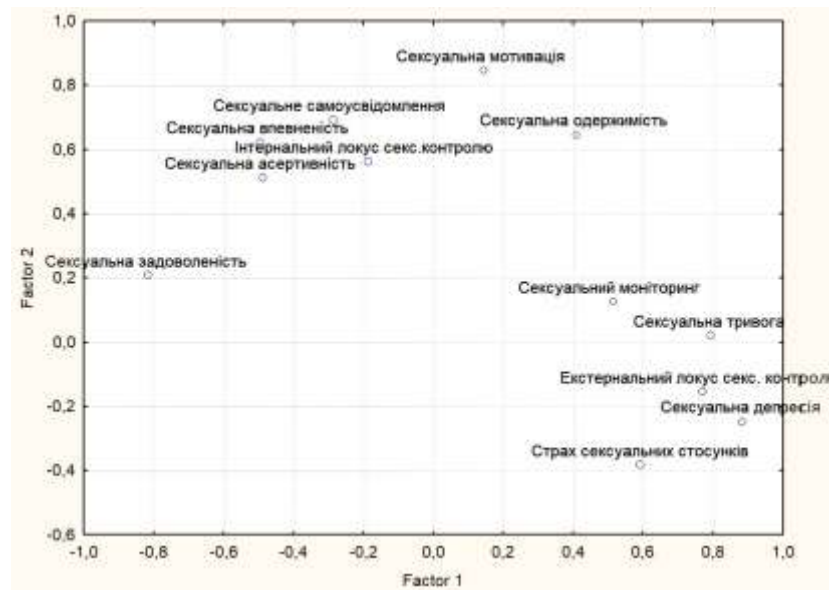

Рисунок 3.10 Факторне навантаження шкал

*Фактор 1 “Деструктивна сексуальна Я-концепція”,
фактор 2 “Конструктивна сексуальна Я-концепція”

3.2 Аналіз результатів дослідження суб'єктивного благополуччя молоді

З метою визначення нормальності розподілу показників суб'єктивного благополуччя та підбору на цій основі подальших методів обробки даних проведено перевірку шкал для вимірювання рівня суб'єктивного благополуччя з використанням критерію Шапіро-Вілкса та визначено, що розподіл шкали ОНQ не узгоджується із нормальним ($p < 0,05$), тому при статистичній обробці даних було застосовано непараметричний критерій аналізу (Додаток М). Розподіл шкали Шкали суб'єктивного благополуччя узгоджується з нормальним ($p = 0,59$) при статистичній обробці даних застосовувався параметричний критерій аналізу.

У процесі проведення дослідження, за допомогою методів описової статистики виявлено середні показники суб'єктивного благополуччя молоді (Додаток Н). В результаті первинного описового аналізу показників за шкалою суб'єктивного благополуччя виявлено, що середнє значення $mean = 69,62$ ($max = 112$, $min = 26$), у чоловіків ($mean = 70,96$) дещо вищий середній показник суб'єктивного благополуччя ніж у жінок ($mean = 68,7$). За шкалою ОНQ при максимальному значенні 95,86, а мінімальному 27,59, середній показник 67,66 (медіана 68,62). У осіб чоловічої статі середній показник ОНQ 68,8, у осіб жіночої статі також дещо нижчий - 67,04 (рис. 3.11). Проте, під час перевірки за критеріями Манна-Уїтні значущих відмінностей не виявлено.

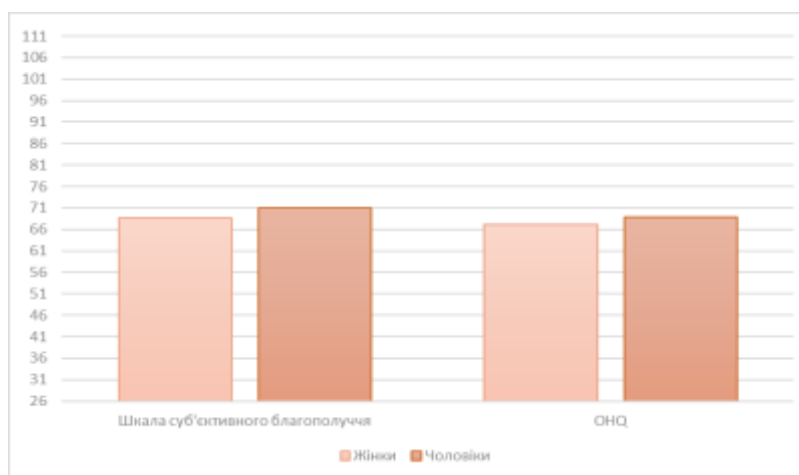

Рисунок 3.11 Середні значення показників рівня суб'єктивного благополуччя

З метою дослідження взаємозв'язку між показниками суб'єктивного благополуччя та віком досліджуваних, здійснено кореляційний аналіз за методом Спірмена (Таблиця Н.2). Виявлено, що показники суб'єктивного благополуччя прямо пов'язані із віком досліджуваних за Шкалою суб'єктивного благополуччя коефіцієнт кореляції ($r=0,1$), проте показник значущості $p=0,09$ при кількості досліджуваних $N=240$, тому такий зв'язок ми не можемо вважати статистично значущим. Однак подібну закономірність спостерігаємо і за шкалою ОНQ, показники рівня суб'єктивного благополуччя зростають зі збільшенням віку ($r=0,14$, $p=0,03$) і цей зв'язок є статистично значущим. Тобто, чим старше особа, тим вище її оцінка свого суб'єктивного благополуччя.

3.3 Взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям

Для підтвердження першої гіпотези дослідження про те, що існує взаємозв'язок між психологічними тенденціями сексуальності та рівнем суб'єктивного благополуччя проведено кореляційний аналіз за критерієм

Спiрмена (див. Додаток П) показників суб'єктивного благополуччя (Шкала суб'єктивного благополуччя та OHQ) та психологiчних тенденцiй сексуальностi (шкали MSQ) (Таблицi П.1 та П.2)

Виявлено, що рiвень суб'єктивного благополуччя зростає iз зростанням показникiв за шкалами Сексуальна впевненiсть (SWB_r=0,24, OHQ_r=0,3, p<0,01), iнтернальний локус сексуального контролю (SWB_r=0,13, OHQ_r=0,19, p<0,01), Сексуальне самоусвiдомлення (SWB_r=0,14, OHQ_r=0,18, p<0,01) та Сексуальна задоволенiсть (SWB_r=0,29, OHQ_r=0,34, p<0,01).

Натомiсть Сексуальна тривога (SWB_r=-0,32, OHQ_r=-0,32, p<0,01), Сексуальна депресiя (SWB_r=-0,32, OHQ_r=-0,31, p<0,01), Страх сексуальних стосункiв (SWB_r=-0,21, OHQ_r=-0,21, p<0,01) та Екстернальний локус сексуального контролю (SWB_r=-0,1, OHQ_r=-0,15, p<0,01) обернено корелюють iз суб'єктивним благополуччям (рисунок 3.12).

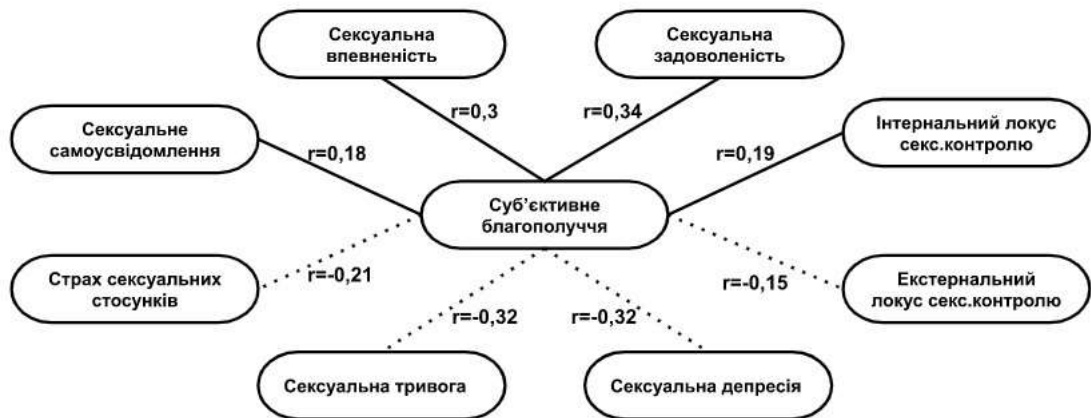

Рис. 3.12 Кореляційна плеяда суб'єктивного благополуччя з психологічними тенденціями сексуальності

Для перевiрки третьої гiпотези дослiдження про те, що особи конструктивною сексуальною Я-концепцiєю, тобто iз високими показниками

позитивних психологічних тенденцій сексуальності мають вищий рівень суб'єктивного благополуччя, ніж особи з деструктивною сексуальною Я-концепцією здійснено порівняльний аналіз 4 груп відповідно кластерам, які демонструють рівні вираженості психологічних тенденцій сексуальності, що вказують на тип сексуальної Я-концепції.

Для того, щоб виявити відмінності у рівні суб'єктивного благополуччя в осіб з різним рівнем вираженості психологічних тенденцій сексуальності, було здійснено порівняльний аналіз за критерієм Краскела-Уолліса серед чотирьох груп, відповідних кластерам, та виявлено статистично значущі відмінності ($p < 0,01$) між цими групами у рівні суб'єктивного благополуччя (Додаток Р). Досліджувані з кластеру 3, що мають високі показники позитивних психологічних тенденцій сексуальності в сукупності із низькими показниками негативних, тобто мають конструктивну сексуальну Я-концепцію, мають вищий рівень суб'єктивного благополуччя, порівняно з іншими кластерами, а найнижчі показники суб'єктивного благополуччя у досліджуваних із кластеру 1, що мають високі показники негативних психологічних тенденцій сексуальності та нижчі показники позитивних, тобто їх сексуальна Я-концепція виглядає як деструктивна (рис.3.13).

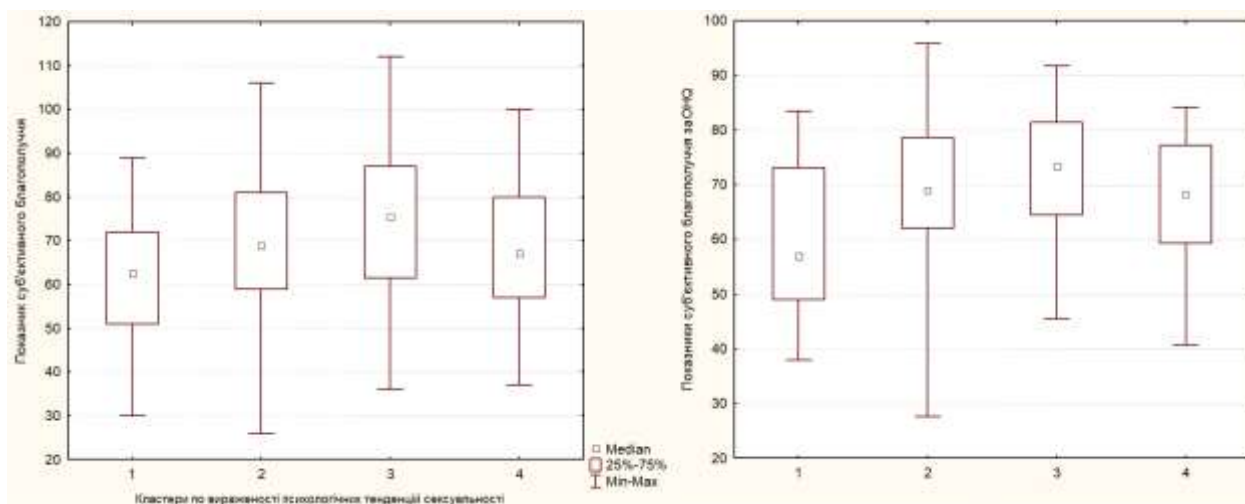

Рисунок 3.13 Відмінності у показниках рівня суб'єктивного благополуччя серед чотирьох кластерів по рівню вираженості психологічних тенденцій сексуальності

Отже, конструктивна сексуальна Я-концепція прямо пов'язана із високим рівнем суб'єктивного благополуччя, що підтверджує третю гіпотезу дослідження.

3.4 Аналіз суб'єктивної оцінки змін рівня лібідо та сексуальної активності

Проведено порівняльний аналіз даних за показниками суб'єктивної ретроспективної оцінки змін рівня сексуального бажання (лібідо) та рівня сексуальної активності серед досліджуваної вибірки. Згідно даних опитування 176 респондентів помітили зміни у своїй сексуальності за останній рік (Група “Так”), 64 респонденти стверджують, що змін не відбулось (Група “Ні”). При порівнянні цих двох груп за допомогою тесту Манна-Уїтні (таблиця С.1) було виявлено різницю за показниками по шкалі Сексуальна впевненість (Група “Так” $m=18,53$), (Група “ні” $m= 20,39$, $p<0,01$) та Інтернальний локус сексуального контролю (Група “Так” $m=18,51$, Група “ні” $m=19,59$, $p 0,02$) у групі, що зауважили зміни у своїй сексуальності нижчий рівень сексуальної впевненості та переконання, що їх

сексуальне життя залежить від них самих. Натомість група, що не відзначила змін у сексуальності, переживає менше тривоги стосовно свого сексуального життя, середні показники за шкалою Сексуальна тривога у цій вибірці нижчі (Група “Так” $m=13,16$, Група “ні” $m=11,81$, $p=0,02$) у інших шкалах статистично значущих відмінностей не виявлено (Додаток С).

У результаті аналізу суб’єктивної оцінки змін рівня власного сексуального бажання (лібідо) та рівня сексуальної активності досліджуваних розділено на 6 груп. Досліджувані з групи 1 ($n=66$) стверджують, що рівень їх лібідо не змінився за останній рік, групи 2 ($n=112$) - що рівень лібідо зменшився, а досліджуваних групи 3 ($n=62$) рівень лібідо збільшився. Учасники групи 4 ($n=57$) суб’єктивно оцінили рівень своєї сексуальної активності як таку, що не змінилась, респонденти з групи 5 ($n=120$) стверджують, що рівень їх сексуальної активності зменшився, а у групі 6 ($n=63$) збільшився (рисунок 3.1).

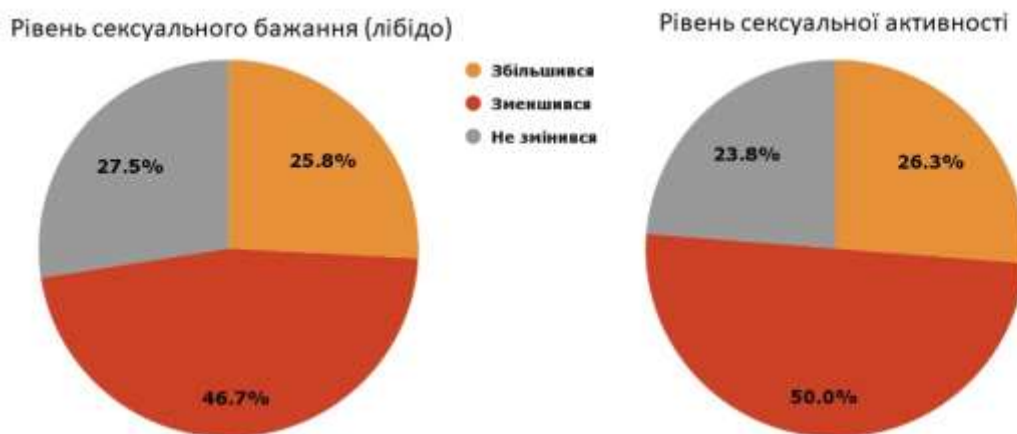

Рис. 3.1 Суб’єктивна оцінка зміни рівня лібідо та сексуальної активності

Визначення частотного розподілу показників суб'єктивної оцінки змін у рівні лібідо та сексуальної активності серед досліджуваних жіночої та чоловічої статі було здійснено методом кростабуляції, результат наведений у таблиці 3.1.

	Рівень сексуальної активності			
Рівень лібідо	Зменшився	Не змінився	Збільшився	Всього
Зменшився	27	7	5	39
Не змінився	7	16	11	34
Збільшився	10	5	8	23
Всього чоловіків	44	28	24	96

	Рівень сексуальної активності			
Рівень лібідо	Зменшився	Не змінився	Збільшився	Всього
Зменшився	60	7	6	73
Не змінився	10	16	6	32
Збільшився	6	6	27	39
Всього жінок	76	29	39	144

Таблиця 3.1 Зміни рівня лібідо та сексуальної активності серед чоловіків та жінок

З метою визначення статистично значущих відмінностей у показниках суб'єктивної оцінки зміни рівня лібідо та сексуальної активності серед жінок та чоловіків, проведено порівняльний аналіз двох незалежних груп за критерієм Манна-Уїтні. При порівнянні показників суб'єктивної оцінки змін у рівні лібідо та сексуальної активності у групах, розподілених за статтю не спостерігається значущих статистичних відмінностей ($p > 0,05$), хоча на боксових діаграмах ми можемо спостерігати тенденцію, що жінки частіше, ніж чоловіки оцінюють свій рівень лібідо та сексуальної активності як такі, що знизились за останній рік. Чоловіки мають тенденцію частіше стверджувати, що рівень лібідо та сексуальної активності залишились без змін (рис. 3.2)

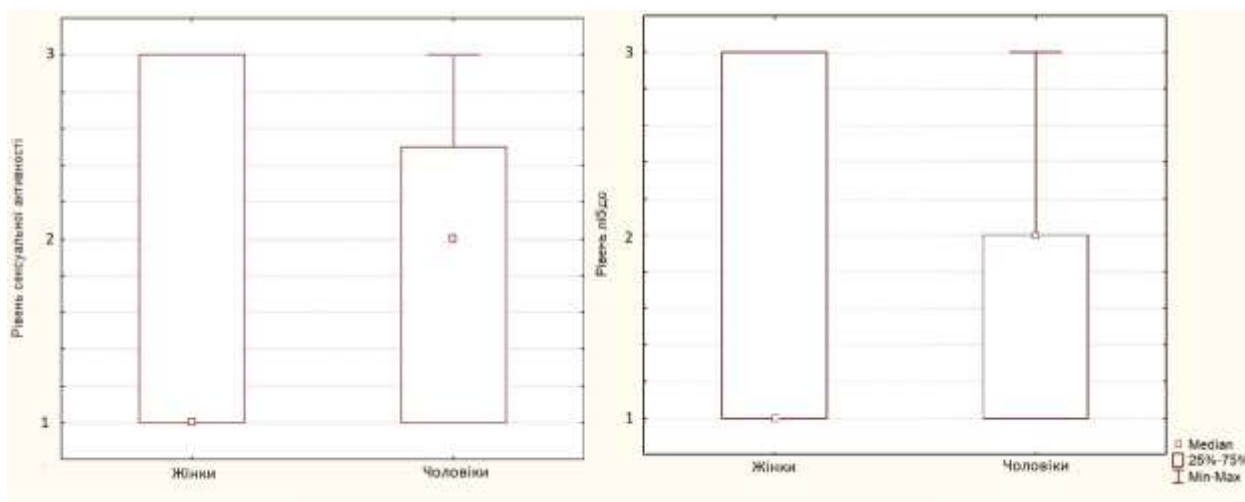

Рисунок 3.2 Відмінності суб'єктивної оцінки зміни рівня лібідо та сексуальної активності
*значення 3 - рівень збільшився, 2 - не змінився, 1 - рівень зменшився

Отже, в загальному у досліджуваній вибірці спостерігається зниження рівня лібідо та сексуальної активності.

3.5 Порівняння вираженості психологічних тенденцій сексуальності та рівня суб'єктивного благополуччя у групах за місцем проживання під час війни

Для перевірки третьої гіпотези про те, що особи, які виїхали за кордон у зв'язку з війною, мають нижчі показники рівня суб'єктивного благополуччя та позитивних психологічних тенденцій сексуальності у порівнянні з особами, що перебували на території України, було проведено порівняльний аналіз серед трьох незалежних груп досліджуваних за критерієм Краскела-Уолліса (Додаток Т). Учасники групи 1 перебували на території України від 24 лютого 2022 року, групи 2 виїхали закордон після 24 лютого 2022 року або тимчасово виїжджали, група 3 - ті, хто перебував закордоном до 24 лютого 2022 року. Застосовано тест Краскела-Уолліса та виявлено значну статистичну відмінність у показниках за

шкалою Сексуальна одержимість ($p < 0,01$) у групі 2, особи, що були змушені змінити місце проживання у зв'язку з війною, найменш заклопотані питаннями сексуальності (рис. 3.14). Сексуальна одержимість (Група_2_M=8,2, Група_1_M=12, Група_3_M=12). При подальшому порівнянні трьох груп не виявлено значних статистичних відмінностей у показниках за шкалами психологічних тенденцій сексуальності, що може свідчити про незначний вплив місця перебування на них. Або ж надто велика різниця у кількості досліджуваних у порівнюваних групах не дає змоги побачити статистично значущі відмінності між ними. На боксових діаграмах (Додаток Т), що ілюструють результати даного порівняльного аналізу прослідковуються відмінності у середніх та медіанних показниках психологічних тенденцій сексуальності, проте високий коефіцієнт $p > 0,05$ свідчить про відсутність статистично значущих відмінностей у наведених вибірках.

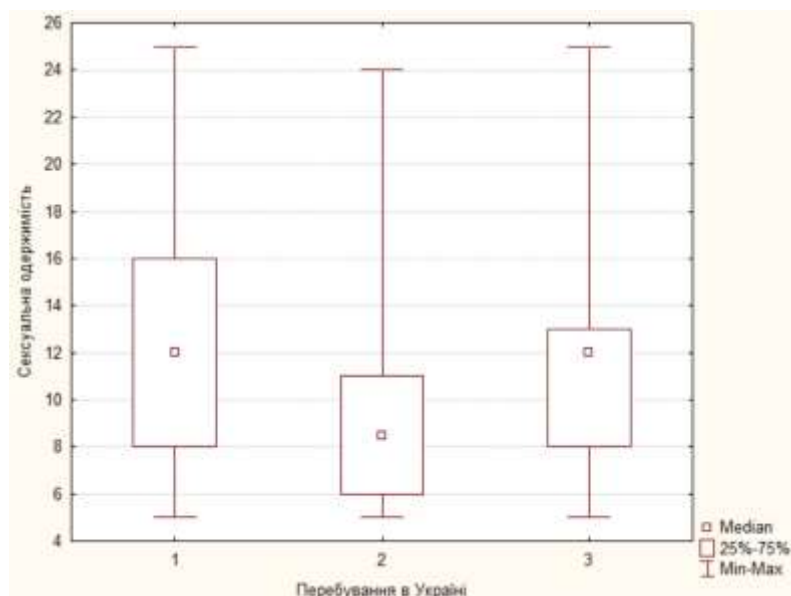

Рисунок 3.14 Відмінність у показниках за шкалою Сексуальна одержимість

Для того, щоб перевірити, чи є зв'язок між суб'єктивно відміченими змінами у рівні лібідо та рівні сексуальної активності та місцем перебування, застосовано тест Краскела-Уолліса. На рисунку 3.15 представлений результат порівняльного аналізу, досліджувані з групи 3, тобто особи, що перебували закордоном до 24.02.2022, частіше оцінюють рівень власного лібідо та сексуальної активності як такі, що не зазнали змін, в порівнянні із групою 1 та 2. Однак, статистично значущої відмінності між групами за місцем перебування не спостережено ($p > 0,05$), що може свідчити про те, що місце перебування не має впливу на суб'єктивну оцінку змін у рівнях лібідо і сексуальної активності. Або ж на результат впливає значна нерівномірність у кількості досліджуваних у порівнюваних групах (193 із 240 досліджуваних постійно знаходились на території України від 24.02.2022).

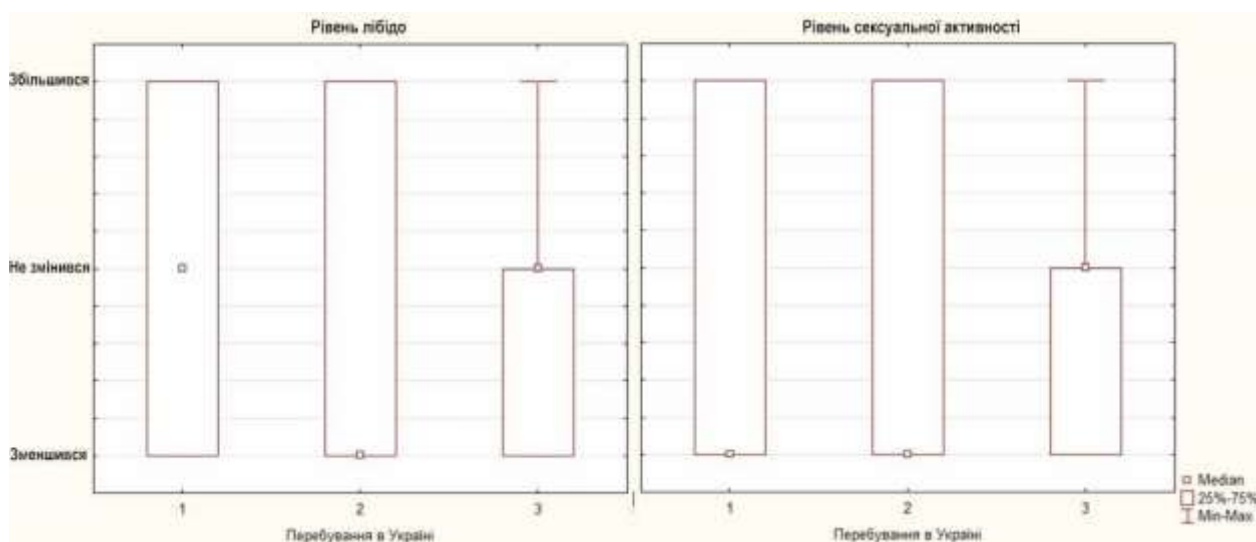

Рис. 3.15 Відмінності у суб'єктивній оцінці змін рівня лібідо та сексуальної активності серед груп за місцем перебування.

*1 - перебували на території України, 2 - виїхали закордон після 24.02.2022, 3 - перебували закордоном до 24.02.2022

При порівнянні рівня суб'єктивного благополуччя серед груп за місцем перебування відзначено, що у третій групі медіана середніх значень за цими показниками вищою (Група 3 $M=80$, Група 2 $M=62$, Група 1 $M=70$) ніж у інших двох груп (рис. 3.16), проте ці відмінності не являються статистично значущими, оскільки коефіцієнт $p>0,05$.

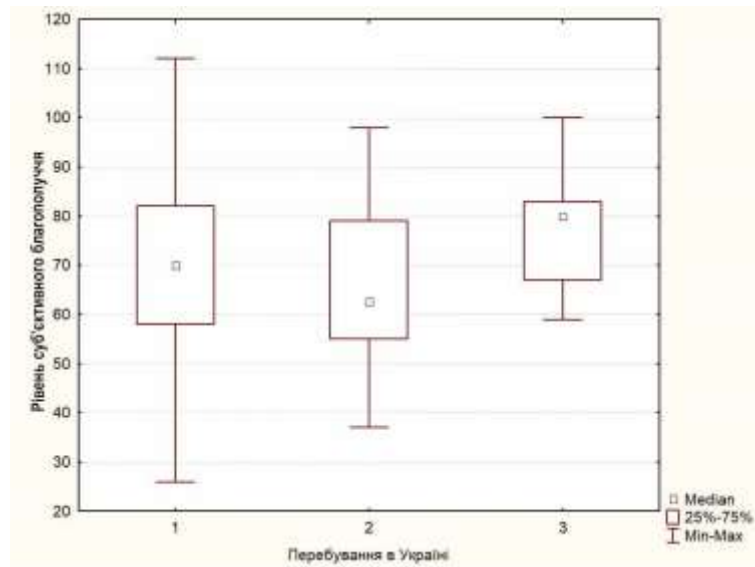

Рис. 3.16 Відмінності у рівні суб'єктивного благополуччя серед груп за місцем перебування.

Отже, за показниками психологічних тенденцій сексуальності група досліджуваних, що змінила місце проживання у зв'язку з війною відрізняється від інших груп лише за шкалою Сексуальної одержимості. Відмінності у інших психологічних тенденціях сексуальності, а також рівні суб'єктивного благополуччя не є статистично значущими, тому четверта гіпотеза нашого дослідження підтверджена частково.

Дискусія результатів

Метою даного дослідження було вивчення сексуальності молоді, зокрема її психологічних тенденцій у часі війни та з'ясування, які з них найбільше взаємопов'язані із рівнем суб'єктивного благополуччя молоді.

Ми припускали, що існує взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя молоді і результати кореляційного аналізу цих явищ підтверджують дану гіпотезу. Досліджувані, що є більш задоволеними своїм сексуальним життям, оцінюють себе, як сексуально впевнених, усвідомлюють різні аспекти власної сексуальності та вважають, що особисто впливають на них, притаманний вищий рівень суб'єктивного благополуччя, натомість особам, переконаним, що їх сексуальність залежить в більшій мірі від зовнішніх обставин, почуваються пригнічено чи переймаються відносно різних аспектів своєї сексуальності та бояться сексуальних стосунків, притаманний нижчий рівень суб'єктивного благополуччя, порівняно з особами, що не мають таких психологічних тенденцій сексуальності. Ці дані не дозволяють нам дати остаточну відповідь на питання, що є первинним, вираженість психологічних тенденцій сексуальності чи рівень суб'єктивного благополуччя. Однак, як видно із результатів кореляційного аналізу (рис. 3.12), є цілком конкретні позитивні тенденції, які, ймовірно, характеризують рівень сексуального благополуччя та дуже тісно пов'язані із вищим рівнем суб'єктивного благополуччя. Додаткові вимірювання сексуального благополуччя, наприклад, розрізнення аспектів сексуального функціонування, якості сексуальних та емоційних стосунків з партнером, були б дуже корисними для з'ясування місця сексуальності у констеляції різних аспектів благополуччя людини. У результатах факторного аналізу кроскультурного дослідження корелятивів сексуального благополуччя (Laumann та ін., 2006) та дослідженні

взаємозв'язку сексуальності та благополуччя серед жінок та чоловіків (Hooghe, 2012) пункти “задоволеність сексуальним життям”, “сексуальне благополуччя” виявились напрочуд стабільним щодо факторних навантажень у різних вікових групах, що свідчить про те, що сексуальність дійсно може розглядатися як важливий елемент благополуччя.

Хоча в майбутніх дослідженнях, безумовно, слід детальніше розглянути питання сексуального благополуччя, тим часом ми можемо стверджувати, що принаймні одна тенденція, пов'язана із сексуальністю, займає важливе місце серед інших аспектів суб'єктивного благополуччя, а саме сексуальна задоволеність. Це узгоджується з результатами кількох масштабних опитувань, які показали, що сексуальне задоволення значною мірою пов'язане із задоволеністю життям і загальним благополуччям (Rosen & Bachmann, 2008). Незадоволені жінки мали нижчий рівень загального благополуччя порівняно із задоволеними жінками в дослідженні (Davison, Bell, 2009). Як і у нашому дослідженні, проблема з інтерпретацією таких результатів полягає в тому, що неможливо визначити чи незадоволені жінки мали нижчий рівень благополуччя через те, що вони були сексуально не задоволені, чи навпаки що жінки, які мали нижчий рівень благополуччя, згодом мали тенденцію до сексуальної незадоволеності. Щоправда, ми можемо зробити висновок, якщо ми хочемо досягти повного розуміння того, що визначає рівень суб'єктивного благополуччя людей, то не можна ігнорувати сексуальну складову.

У даному дослідженні ми припускали, що вираженість психологічних тенденцій сексуальності впливає на формування конструктивної чи деструктивної сексуальної Я-концепції. Результати факторного та кластерного аналізу показали, що сукупність високих показників за шкалами Сексуальна Впевненість, Інтернальний локус сексуального контролю, Сексуальна самоусвідомленість,

Сексуальна Асертивність та Сексуальне Задоволення буде свідчити про конструктивну сексуальну Я-концепцію. Дослідження, яке проводилось під час розробки та валідизації опитувальника MSQ показало, що люди, які підходили до своїх сексуальних стосунків з більш міжособистісної перспективи, яка підкреслювала турботу і взаємну зацікавленість, описували себе як сексуально впевнених і сексуально задоволених особистостей, вважали себе досить обізнаними, вмотивованими та внутрішньо контрольованими в сексуальному плані. А також повідомили, що мають більш багатий сексуальний досвід (Snell, Fisher, 2001).

З іншого боку, про деструктивну сексуальну Я-концепцію будуть свідчити високі показники по шкалам Сексуальної тривоги, Сексуальної депресії, Страху сексуальних стосунків. А також низькі показники Сексуальної Мотивації та Сексуального Задоволення. Чоловіки і жінки, які відчували тривогу і депресію з приводу своєї сексуальності, а також ті, хто мав зовнішню орієнтацію на сексуальні аспекти свого життя, були менш схильні до різноманітного сексуального досвіду. Такі результати цілком зрозумілі. Особи, які мають негативно забарвлені емоційні реакції на секс, наприклад, з підвищеною сексуальною тривожністю і сексуальною депресією, будуть менш схильні вступати в сексуальні стосунки; а ті, хто вважає, що сексуальні аспекти їхнього життя визначаються зовнішніми по відношенню до них силами, будуть менш ініціативні в сексуальних стосунках з іншою людиною (Snell, Fisher, 2001). Хоча у нашому дослідженні не було отримано даних про якість сексуальних стосунків респондентів, тому ми не можемо однозначно стверджувати про те, що визначена нами сексуальна Я-концепція як конструктивна є такою, що сприяє побудові та розвитку сексуальних стосунків, а деструктивна, в свою чергу, такою, що ускладнює чи перешкоджає цьому процесу, отримані нами результати

дослідження вираженості психологічних тенденцій сексуальності в цілому підтверджують нашу гіпотезу та узгоджуються із результатами попередніх досліджень. У майбутніх дослідженнях доцільно включити додаткові вимірювання, які б стосувались аспектів сексуального досвіду, сексуальних стосунків та установок щодо сексу.

Далі ми припустили, що особи з конструктивною сексуальною Я-концепцією, мають вищий рівень суб'єктивного благополуччя, ніж особи з деструктивною сексуальною Я-концепцією. У результаті кластерного аналізу було виділено чотири кластери (рис.3.5) з різними степенями вираженості психологічних тенденцій сексуальності. Особливо нас зацікавили перший та третій кластери, у яких явно прослідковуються ознаки деструктивної та конструктивної сексуальної Я-концепції відповідно. При порівнянні показників рівня суб'єктивного благополуччя серед всіх кластерів, найнижчий рівень у представників першого кластеру, тобто осіб із деструктивною сексуальною Я-концепцією, а найвищий - у осіб з конструктивною сексуальною Я-концепцією, представників третього кластеру, що підтверджує другу гіпотезу нашого дослідження. Ці результати підтверджують попередні висновки про зв'язок між сексуальною Я-концепцією та суб'єктивним благополуччям (наприклад, Donaghue, 2008) і розширюють уявлення про сексуальну Я-концепцію, показуючи, що вона займає більш вагомe місце у оцінці суб'єктивного благополуччя. Той факт, що вищий рівень суб'єктивного благополуччя пов'язаний із конструктивною сексуальною Я-концепцією, можливо, свідчить про те, що особам, задоволеним власним життям властива зріла, інтегрована ідентичність та певні риси особистості, наприклад, висока відкритість досвіду та низький невротизм, що у свою чергу також пов'язано із високим рівнем суб'єктивного благополуччя (Hayes, Joseph, 2003). Однак у нашому дослідженні не було

отримано даних стосовно рис особистості респондентів і у майбутніх дослідженнях, слід детальніше розглянути це питання. Крім того, оскільки сексуальна Я-концепція сильно пов'язана із сексуальним досвідом, слід додати опитування, яке б стосувалось цих аспектів.

Нашою четвертою гіпотезою було те, що особи, які вимушено переїхали за кордон через війну мають нижчі показники позитивних психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя, у порівнянні із тими, хто залишився на території України. Таке припущення було зроблене на основі даних про те, що вимушено переселені особи складніше переживають щоденні стресори, пов'язані з війною, ніж ті, хто не покидав своїх домівок, навіть, якщо вони знаходяться у безпосередній близькості до зони бойових дій (Mollica, 2001). За результатами лонгitudного хорватського дослідження, біженці показали найвищий рівень депресивних симптомів, порівняно із цивільними та військовими. Психосоматичні скарги домінували у військовослужбовців і біженців у всіх часових точках оцінки (Progočević, Savka & Cubela, 2005). При порівнянні трьох груп за місцем перебування виявлено, що найменших змін зазнали показники психологічних тенденцій сексуальності та суб'єктивного благополуччя у тих осіб, які вже перебували за кордоном до 24 лютого 2022, натомість досліджувані, що були змушені змінити місце проживання через війну в меншій степені є заклопотані своїм сексуальним життям, ніж ті, хто залишився на території України. Рівень суб'єктивного благополуччя дещо нижчий у другій групі, проте ця відмінність не є статистично значущою, тому четверта гіпотеза даного дослідження підтверджена частково. Ймовірно такий результат обумовлений нерівномірністю кількості досліджуваних у групах за місцем перебування. Група досліджуваних, що перебували в Україні від 24 лютого є найбільшою з трьох. У майбутніх дослідженнях варто звернути увагу на рівномірність вибірки, залучити більше

респондентів, які виїхали з України у зв'язку з війною, для того щоб виявити відмінності, які будуть статистично значущими.

Більше половини досліджуваних жінок та чоловіків повідомляють про зниження рівня лібідо та сексуальної активності за останній рік, що може свідчити про вплив війни як чинника хронічного стресу на сексуальність. Це узгоджується із результатами попередніх досліджень впливу стресу на сексуальність. Щоденні стресові фактори прогнозують нижчі показники сексуального задоволення для чоловіків і жінок та сексуальної активності для жінок. Щоденні стресові фактори, депресія та тривожність були тісно пов'язані між собою (Hamilton, Julian, 2014). Як і в будь-якому ретроспективному самозвіті, існує ймовірність помилок у пригадуванні. Щоб отримати більш детальне і точне уявлення про вплив війни на сексуальність, ми рекомендуємо в майбутніх дослідженнях оцінювати ці конструкти за допомогою щоденника.

Обмеження та перспективи дослідження

У даному дослідженні виявлено, що між психологічними тенденціями сексуальності та суб'єктивним благополуччям молоді існує сильний взаємозв'язок, а також, що війна впливає на сексуальність. Втім ми не можемо однозначно стверджувати, які саме чинники, пов'язані із війною чинять найбільший вплив, або від яких аспектів сексуальності залежить рівень суб'єктивного благополуччя. Тому у майбутніх дослідженнях доцільно детальніше дізнатись про аспекти повсякденного життя респондентів, партнерських та сексуальних стосунків, наявність стресорів та стратегії їх подолання. Стрес і депресія є факторами, які змінюють когнітивну, емоційну і гормональну складову сексуального функціонування, і вони повинні бути включені в майбутні дослідження сексуальності. Доцільно провести декілька

замірів з різними часовими інтервалами у одній вибірці, які б стосувались впливу довготривалого стресу та рівня тривожності і депресії, а також сексуального функціонування.

У даному дослідженні здійснено опитування значної кількості респондентів (N=240) з пропорційним розподілом між особами жіночої та чоловічої статі. Втім, одним з обмежень цього дослідження був малий розмір вибірки для вимушено переселених осіб, що могло вплинути на результати виявлення відмінностей у психологічних тенденціях сексуальності та рівні суб'єктивного благополуччя в групах за місцем перебування і ми не побачили відмінностей між показниками суб'єктивного благополуччя та більшістю показників сексуальних тенденцій у осіб, що виїхали за кордон через війну, які були б статистично значущими. У майбутніх дослідженнях слід подбати про рівномірність вибірки за критерієм місця перебування.

Для детальнішого вивчення сексуальної Я-концепції варто розширити список методик для збору даних про інші аспекти ідентичності, наприклад, тип прив'язаності, образ тіла, особистісні риси та рівень психічного функціонування. Більше змістовних даних можна отримати за допомогою напівструктурованого інтерв'ю, яке б стосувалось Я-концепції особистості, її сексуальних стосунків, установок щодо сексу, тощо.

Більшість досліджуваних заявила про зміни у своїй сексуальності за останній рік, однак, відповіді на запитання самозвіту надавались ретроспективно та узагальнено. Доцільно було б доповнити самозвіт оцінки змін у сексуальності запитаннями про різні аспекти сексуального життя та пов'язані із ним переживання, а також дізнатись, що саме, на думку респондентів, впливає на їх сексуальність та сексуальні стосунки.

Ще одним обмеженням дослідження було використання інтернет-опитування для збору всіх даних. Це не дозволяє контролювати варіативність умов, за яких проводилося опитування. Крім того, це обмежує нашу вибірку особами, які часто користуються інтернетом і мають доступ до нього.

Дане дослідження відкриває широке коло перспектив подальших досліджень сексуальності, суб'єктивного благополуччя та впливу війни на них.

Висновки до третього розділу

У даному розділі описано емпіричне дослідження та статистичне опрацювання гіпотез, що стосувались сексуальності та суб'єктивного благополуччя молоді. Визначено вираженість психологічних тенденцій сексуальності у досліджуваній вибірці та виявлено, що найсильніше із суб'єктивним благополуччям прямо взаємопов'язані сексуальна задоволеність та сексуальна впевненість, а сексуальна тривога та сексуальна депресія - обернено. Таким чином перша гіпотеза була підтверджена. Проведено кореляційний, факторний та кластерний аналіз шкал психологічних тенденцій сексуальності та відзначено, що високі показники Сексуальної задоволеності, Сексуальна впевненість, Сексуальна асертивність, Інтернальний локус сексуального контролю та Сексуальне самоусвідомлення утворюють конструктивну сексуальну Я-концепцію, а Сексуальна депресія, Сексуальна тривога, Страх сексуальних стосунків та Екстернальний локус сексуального контролю - деструктивну сексуальну Я-концепцію, що підтверджує другу гіпотезу даного дослідження. Результати порівняльного аналізу чотирьох кластерів за вираженістю психологічних тенденцій сексуальності показали, що конструктивна сексуальна Я-концепція прямо пов'язана із вищим рівнем суб'єктивного благополуччя, натомість деструктивна сексуальна Я-концепція прямо пов'язана із низьким рівнем суб'єктивного благополуччя, що підтверджує третю гіпотезу даного дослідження. Більшість досліджуваних повідомляють про зниження рівня лібідо та сексуальної активності, однак серед чоловіків та жінок, а також серед груп за місцем перебування ці відмінності не є статистично значущими. В більшій мірі ці показники не змінились у тих осіб, що перебували закордоном до 24 лютого 2022, натомість досліджувані, що були вимушені змінити місце проживання через війну в меншій степені є заклопотані своїм сексуальним

життям, ніж ті, хто залишився на території України. Рівень суб'єктивного благополуччя також дещо вищий у третій групі, проте ця відмінність не є статистично значущою, тому четверта гіпотеза даного дослідження підтверджена частково. В загальному, спостерігається, що більшість досліджуваних молодих людей мають конструктивну сексуальну Я-концепцію (кластери 3 та 2, що характеризуються переважанням позитивних психологічних тенденцій сексуальності над негативними, складаються з 80 та 65 досліджуваних відповідно), а рівень суб'єктивного благополуччя у загальній вибірці - вище середнього. Враховуючи, що досліджувані перебувають в умовах війни, така картина виглядає оптимістично, однак ми не можемо стверджувати, який саме вплив має війна на ці показники, оскільки на даній вибірці не проводилось замірів до її початку.

Отримані результати узгоджуються з результатами попередніх досліджень та відкривають перспективи для подальших досліджень сексуальності та її психологічних тенденцій в контексті суб'єктивного благополуччя. Для глибшого розуміння цих конструктів варто застосовувати додатково методики для вимірювання якості сексуальних стосунків, установок щодо сексу, особистісних рис, стресу та стратегій його подолання, тощо. Для точнішого визначення впливу війни на сексуальність доцільно застосовувати метод напівструктурованого інтерв'ю, а також подбати про рівномірність кількості учасників у групах за місцем перебування.

Згідно результатів нашого дослідження можна зробити висновок, що для повної оцінки суб'єктивного благополуччя людини необхідно включати аспект сексуальності.

ВИСНОВКИ

Це дослідження присвячене вивченню зв'язку між психологічними особливостями сексуальності та суб'єктивним благополуччям серед молоді в умовах війни.

Теоретична основа дослідження обґрунтовує концепт психологічних тенденцій сексуальності, зокрема сексуальної Я-концепції, поняття суб'єктивного благополуччя та зв'язок із сексуальністю людини, а також, як стресові фактори війни можуть впливати на ці явища.

В емпіричному дослідженні взяли участь 240 молодих людей, які пройшли онлайн опитування. Методики для вимірювання суб'єктивного благополуччя та психологічних тенденцій сексуальності були доповнені анкетною із запитаннями для ретроспективного самозвіту про зміни у сексуальності. Результати опитування проаналізовані з використанням різних статистико-математичних методів для перевірки гіпотез дослідження.

Отримані результати свідчать про те, що певні психологічні тенденції сексуальності сприяють формуванню конструктивних або деструктивних сексуальних Я-концепцій, які, в свою чергу, взаємопов'язані із рівнем суб'єктивного благополуччя. Крім того, дослідження виявило, що довготривалий стрес, пов'язаний із війною негативно вплинув на сексуальне життя більше як половини досліджуваних. Спостерігаються відмінності як у психологічних тенденціях сексуальності, так і рівні суб'єктивного благополуччя серед груп осіб, що перебувають на території України та виїхали за кордон через війну. Загалом нижчий рівень суб'єктивного благополуччя спостерігається у осіб, що були змушені у зв'язку з війною змінити місце проживання, також для них характерно бути менш заклопотаними аспектами власного сексуального життя, у порівнянні

із тими, хто проживав за кордоном до початку війни, чи постійно перебував на території України.

Дане дослідження робить внесок у психологічну науку, висвітлюючи важливість психологічних тенденцій сексуальності у формуванні сексуальної Я-концепції і проливає світло на важливість розуміння сексуальності та її впливу на суб'єктивне благополуччя, особливо в умовах війни. Ці знання можуть бути покладені в основу інтервенцій, спрямованих на досягнення благополуччя молодих людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубєв, А. М., & Дорошева, Є. А. (2017). Апробація "Оксфордського опитувальника щастя". *Психологічний журнал*, 38(3), 108-118.
2. Музалевська, А. (2021). Україномовна адаптація тесту "The Multidimensional Sexuality Questionnaire (MSQ)".
3. Соколова М.В. (1996). *Шкала суб'єктивного благополуччя: посібник*. Ярославль:НВЦ Психодіагностика
4. Allen, M. S., & Walter, E. E. (2018). Linking big five personality traits to sexuality and sexual health: A meta-analytic review. *Psychological bulletin*, 144(10), 1081.
5. Andrews, F. M., & Withey, S. B. (1976). *Social indicators of well-being: America's perception of life quality*. New York: Plenum Press.
6. Badoux, A., & Mendelsohn, G. A. (1994). Subjective well-being in French and American samples: Scale development and comparative data. *Quality of Life Research*, 3, 395-401.
7. Beigel, H. G.(1951). Romantic love. *American Sociological Review*, 16, 326–334.
8. Breakwell, G. M., & Millward, L. J. (1997). Sexual self-concept and sexual risk-taking. *Journal of adolescence*, 20(1), 29-41.
9. Buss, D. (2015). *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Psychology Press.
10. Chekola, M. G. (1975). The concept of happiness (Doctoral dissertation, University of Michigan, 1974). *Dissertation Abstracts International*, 35, 4609A. (University Microfilms No.75–655).
11. Coan, R. W. (1977). *Hero, artist, sage, or saint?* New York: Columbia University.
12. Cyranowski, J. M., & Andersen, B. L. (1998). Schemas, sexuality, and romantic attachment. *Journal of personality and social psychology*, 74(5), 1364.

13. Davison, S. L., Bell, R. J., LaChina, M., Holden, S. L., & Davis, S. R. (2009). The relationship between self-reported sexual satisfaction and general well-being in women. *The journal of sexual medicine, 6*(10), 2690-2697.
14. Deutsch, A. R., Hoffman, L., & Wilcox, B. L. (2014). Sexual self-concept: Testing a hypothetical model for men and women. *The Journal of Sex Research, 51*(8), 932-945.
15. Diener, E. (Ed.). (2009). *The Science of Well-Being* (Vol. 37). Springer Netherlands
16. Folkman, S., & Moskowitz, J. T. (2000). Positive affect and the other side of coping. *American psychologist, 55*(6), 647.
17. Goldsmith, K. M., Dunkley, C. R., Dang, S. S., & Gorzalka, B. B. (2016). Sexuality and romantic relationships: Investigating the relation between attachment style and sexual satisfaction. *Sexual and Relationship Therapy, 31*(2), 190-206.
18. Hamilton, L. D., & Julian, A. M. (2014). The relationship between daily hassles and sexual function in men and women. *Journal of sex & marital therapy, 40*(5), 379-395.
19. Hayes, N., & Joseph, S. (2003). Big 5 correlates of three measures of subjective well-being. *Personality and Individual differences, 34*(4), 723-727.
20. Hill, D. B. (2007). Differences and similarities in men's and women's sexual self-schemas. *Journal of Sex Research, 44*(2), 135-144.
21. Hills, P., & Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences, 33*(7), 1073-1082.
22. Holmberg, D., Blair, K. L., & Phillips, M. (2010). Women's sexual satisfaction as a predictor of well-being in same-sex versus mixed-sex relationships. *Journal of Sex Research, 47*(1), 1-11.
23. Hooghe, M. (2012). Is sexual well-being part of subjective well-being? An empirical analysis of Belgian (Flemish) survey data using an extended well-being scale. *Journal of sex research, 49*(2-3), 264-273.

24. Hull, T. H. (2008). Sexual pleasure and wellbeing. *International Journal of Sexual Health, 20*(1-2), 133-145.
25. Kaplan, H. S. (1977). Hypoactive sexual desire. *Journal of sex & marital therapy, 3*(1), 3-9.
26. Kohut, H. (2009). *The restoration of the self*. University of Chicago Press.
27. Laumann, E. O., Paik, A., Glasser, D. B., Kang, J. H., Wang, T., Levinson, B., ... & Gingell, C. (2006). A cross-national study of subjective sexual well-being among older women and men: Findings from the Global Study of Sexual Attitudes and Behaviors. *Archives of sexual behavior, 35*, 143-159.
28. Mark, K. P., Vowels, L. M., & Murray, S. H. (2018). The impact of attachment style on sexual satisfaction and sexual desire in a sexually diverse sample. *Journal of Sex & Marital Therapy, 44*(5), 450-458.
29. Markus, H., & Wurf, E. (1987). The dynamic self-concept: A social psychological perspective. *Annual review of psychology, 38*(1), 299-337.
30. Mikulincer, M., & Goodman, G. S. (Eds.). (2006). *Dynamics of romantic love: Attachment, caregiving, and sex*. Guilford Press.
31. Miller, K. E., & Rasmussen, A. (2010). War exposure, daily stressors, and mental health in conflict and post-conflict settings: Bridging the divide between trauma-focused and psychosocial frameworks. *Social science & medicine, 70*(1), 7-16.
32. Mollen, D., & Stabb, S. D. (2010). Women's sexuality and meaning making. *Journal of Constructivist Psychology, 23*, 295-320.
33. Mollica, R. F., Sarajlić, N., Chernoff, M., Lavelle, J., Vuković, I. S., & Massagli, M. P. (2001). Longitudinal study of psychiatric symptoms, disability, mortality, and emigration among Bosnian refugees. *Jama, 286*(5), 546-554.
34. Murphy, S., & Bennett, P. (2003). Psychology and health promotion. In *Health Promotion* (pp. 45-66). Routledge.

35. Nussbaum, M. C. (1999). *Sex and social justice*. Oxford University Press.
36. O'Sullivan, L. F., Meyer-Bahlburg, H. F., & McKeague, I. W. (2006). The development of the sexual self-concept inventory for early adolescent girls. *Psychology of Women Quarterly, 30*(2), 139-149.
37. Oyserman, D., Elmore, K., & Smith, G. (2012). Self, self-concept, and identity. *Handbook of self and identity* (2nd ed., pp. 69–104). New York, NY: Guilford Press.
38. Prorokovic, A., Cavka, M., & Cubela Adoric, V. (2005). Psychosomatic and depressive symptoms in civilians, refugees, and soldiers: 1993-2004 longitudinal study in Croatia. *Croat Med J, 46*(2), 275-81.
39. Ramezani, M. A., Ghaemmaghami, A., Talakar, M., Saadat, S. H., Zamani, E., Shams, J., & Hadi, S. (2013). Validity and reliability assessment of multi-dimensional sexual self-concept questionnaire for Iranian population. *Journal of Military Medicine, 14*(4).
40. Rosen, R. C., & Bachmann, G. A. (2008). Sexual well-being, happiness, and satisfaction, in women: The case for a new conceptual paradigm. *Journal of sex & marital therapy, 34*(4), 291-297.
41. Sapolsky, R. M. (2004). *Why zebras don't get ulcers: The acclaimed guide to stress, stress-related diseases, and coping*. Holt paperbacks.
42. Schlosser, B. (1990). The assessment of subjective well-being and its relationship to the stress process. *Journal of Personality Assessment, 54*(1-2), 128-140.
43. Shin, D. C., & Johnson, D. M. (1978). Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life. *Social Indicators Research, 5*, 475–492.
44. Snell Jr, W. E., Fisher, T. D., & Walters, A. S. (1993). The Multidimensional Sexuality Questionnaire: An objective self-report measure of psychological tendencies associated with human sexuality. *Annals of sex research, 6*(1), 27-55.
45. Tatarkiewicz, W. (1976). *Analysis of happiness*. The Hague, Netherlands: Martinus Nijhoff

46. Tolpin, M. (1997). The development of sexuality and the self. *The Annual of Psychoanalysis*, 25, 173–187.
47. Trivers, R. (2002). *Natural selection and social theory: Selected papers of Robert Trivers*. Oxford University Press.
48. Trivers, R. L. (2017). Parental investment and sexual selection. In *Sexual selection and the descent of man* (pp. 136-179). Routledge.
49. Trudel, G. (1991). Review of psychological factors in low sexual desire. *Sexual and Marital Therapy*, 6, 261–272.
50. VandenBos, G. R. (2009). *APA college dictionary of psychology*. American Psychological Association.
51. Vandereycken, W. (1987). On desire, excitement, and impotence in modern sex therapy. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 47, 175–180.
52. Wiederman, M. W., & Sarin, S. (2014). Body image and sexuality. *Principles and practices of sex therapy*, 359-374.
53. Woloski-Wruble, A. C., Oliel, Y., Leefsma, M., & Hochner-Celnikier, D. (2010). Sexual activities, sexual and life satisfaction, and successful aging in women. *The journal of sexual medicine*, 7(7), 2401-2410.

ДОДАТКИ

Додаток А

Умови анонімності та конфіденційності дослідження

Це дослідження вивчає сексуальність у контексті благополуччя в умовах війни.

Ваша участь у дослідженні є анонімною та добровільною.

Вам запропоновано пройти опитування. Це займе приблизно 15 - 20 хвилин Вашого часу. Будь ласка, відповідайте на питання швидко. Не думайте довго над відповідями, вказуйте перше, що спало Вам на думку. Тут немає "правильних" або "неправильних" відповідей, важлива саме Ваша думка.

Анонімність та конфіденційність Вашої участі та Ваших відповідей гарантовано. Результати дослідження будуть висвітлені виключно в узагальненій формі у наукових публікаціях.

Якщо Ви бажаєте взяти участь у дослідженні – натисніть “Погоджуюсь” нижче, якщо не погоджуєтесь, просто закрийте вкладку браузера.

Після відповіді на всі запитання обов’язково натисніть НАДІСЛАТИ перед тим, як завершити опитування.

Дякую за Ваш час та зусилля!

Додаток Б

Україномовний Багатовимірний опитувальник сексуальності (MSQ) (Snell, Fisher, 1993)

Інструкція. Перед Вами твердження, що стосуються різних аспектів вашої сексуальності. Оцініть кожне з них за шкалою від 1 до 5, в залежності від того, наскільки характерно чи не характерно для вас це твердження. За можливості, відповідайте на запитання з урахуванням досвіду з останнім сексуальним партнером. Якщо у Вас ніколи не було сексуальних стосунків, оцініть твердження з позиції, як вам здається, що ви б відповіли, якби ці стосунки були. Під час оцінки використовуйте таку шкалу: 1 – зовсім не характерно для мене; 2 – більше ні, аніж так; 3 – і так, і ні. Важко відповісти; 4 – більше так, аніж ні; 5 – це точно характерно мені.

1. Як сексуальний (-а) партнер (-ка), я в собі впевнений (-а).
2. Я постійно думаю про секс.
3. Моя сексуальність - це те, за що в першу чергу відповідаю я.
4. Я добре розумію свої сексуальні переживання.
5. Мені важливо бути сексуально активним (-ою).
6. Я відчуваю тривогу, коли думаю про моє сексуальне життя.
7. Я можу впевнено та спокійно висловити свої сексуальні бажання.
8. Я почуваюся пригнічено щодо сексуальної сфери мого життя.
9. Мій сексуальний досвід здебільшого визначається випадком.
10. Мені цікаво, що інші думають про сексуальну сферу мого життя.
11. Я боюся вступати в сексуальні стосунки з іншою людиною.
12. Я задоволений (-а) тим, як задовольняються мої сексуальні потреби
13. Я досить хороший (-а) сексуальний (-а) партнер (-ка).
14. Я думаю про секс більше, ніж про будь-що інше.
15. Сексуальні аспекти мого життя залежать від моїх дій.
16. Я добре усвідомлюю свої сексуальні бажання.
17. Мені важливо присвячувати час та зусилля сексу.

18. Мене турбують сексуальні аспекти мого життя.
19. Я не висловлюю наряду свої сексуальні вподобання.
20. Я розчарований (-на) якістю свого сексуального життя.
21. Більшість з того, що має вплив на моє сексуальне життя, трапляється випадково.
22. Мене турбує те, як інші оцінюють сексуальну сферу мого життя.
23. Я маю страх сексуальних стосунків.
24. Я задоволений (-на) своїми сексуальними стосунками.
25. У порівнянні з іншими, я кращий (-а) сексуальний (-а) партнер (-ка).
26. Я багато думаю про секс.
27. Я контролюю різні аспекти свого сексуального життя.
28. Я обдумую свої сексуальні переживання.
29. В мене є бажання бути сексуально активним (-ою).
30. Роздуми про сексуальні аспекти мого життя залишають чимало неприємних переживань .
31. Я досить пасивно висловлюю свої сексуальні бажання.
32. Я зневірений (-а) у власному сексуальному житті.
33. Удача - це головний чинник мого сексуального життя.
34. Я добре знаю, що думають інші про сексуальні аспекти мого життя.
35. Я боюся сексуальних стосунків .
36. Мої сексуальні стосунки відповідають моїм очікуванням.
37. Я позитивно оцінюю себе як сексуального (-у) партнера (-ку).
38. Я постійно думаю про те, як би зайнятися сексом.
39. Саме мої дії визначають різні аспекти мого сексуального життя.
40. Я уважний (-а) до змін у власних сексуальних бажаннях.
41. Для мене важливо бути сексуально активним (-ою).
42. Я хвилююся про сексуальну сферу свого життя.
43. У сексуальних стосунках я не соромлюся просити те, чого хочу.
44. Я нещасливий (-а) у сексуальних стосунках.
45. У сексуальному житті мені часом щастить, а часом не щастить.
46. Мене непокоїть, як інші сприймають мою сексуальність.
47. Я не боюся займатися сексом.
48. Порівняно з більшістю інших людей, мої сексуальні стосунки дуже добрі.

49. Під час сексуального контакту я відчуваюся / відчувався (-лася) б впевнено.
50. Я думаю про секс більшість часу.
51. Відчуваю відповідальність за власну сексуальність.
52. Я добре усвідомлюю свої сексуальні нахили.
53. Я прагну бути сексуально активним (-ою).
54. Я нервую, коли думаю про сексуальну сферу свого життя.
55. Коли мова йде про секс, я можу попросити про те, чого хочу.
56. Мені сумно, коли думаю про свій сексуальний досвід.
57. Думаю, що моє сексуальне життя вже визначене долею.
58. Я враховую те, що інші думають про сексуальні аспекти мого життя.
59. Мені не страшно бути / стати сексуально активним (-ою).
60. Я задоволений (-на) своїм сексуальним життям.
61. Я відповів (-ла) на вищепераховані питання на основі:
 - (А) Актуальних сексуальних стосунків
 - (В) Минулих сексуальних стосунків
 - (С) Уявних сексуальних стосунків

Додаток В

Україномовна версія опитувальника Шкала суб'єктивного благополуччя (Perrudel-Badoux, Mendelsohn, 1988)

Інструкція: Вкажіть, будь ласка, якою мірою згодні чи не згодні з наведеними нижче висловлюваннями, використовуючи для цього таку шкалу: 1 – повністю не погоджуюсь; 2 – не погоджуюсь; 3 – певною мірою не погоджуюсь; 4 - важко відповісти; 5 – певною мірою погоджуюсь; 6 – погоджуюсь; 7 – повністю погоджуюсь.

1. Останнім часом я був у гарному настрої.
2. Моя робота тисне на мене.
3. Якщо у мене є проблеми, я можу звернутися до будь-кого.
4. Останнім часом я добре сплю.
5. Я рідко сумую у процесі своєї повсякденної діяльності.
6. Я часто почуваюся самотнім.
7. Я почуваюся здоровим та бадьорим.
8. Я відчуваю велике задоволення, перебуваючи разом із сім'єю чи друзями.
9. Іноді я стаю неспокійним із невідомої причини.
10. Вранці мені важко вставати та працювати.
11. Я дивлюсь у майбутнє з оптимізмом.
12. Я охоче менше просив би інших про щось.
13. Мені подобається моя повсякденна діяльність.
14. Останнім часом я надмірно реаую на незначні перешкоди та невдачі.
15. Останнім часом я почуваюся у чудовій формі.
16. Я все більше відчуваю потребу в самоті.
17. Останнім часом я був дуже розсіяний.

Таблиця В.1

Показники внутрішньої узгодженості методики “Шкала суб’єктивного благополуччя”

Summary for scale: Mean=69,61 Std.Dv.=16,89 Valid N:240 (Шкала суб'єктивного благополуччя) (ШСБ)					
Cronbach alpha: ,85 Standardized alpha: ,85					
Average inter-item corr.: ,27					
	Mean if	Var. if	StDv. if	Itm-Totl	Alpha if
1 ШСБ	65,2	246	15,7	0,67	0,83
2 ШСБ	65,6	257	16,0	0,39	0,85
3 ШСБ	65,6	267	16,3	0,21	0,86
4 ШСБ	65,6	249	15,8	0,52	0,84
5 ШСБ	65,7	242	15,6	0,66	0,83
6 ШСБ	65,6	249	15,8	0,50	0,84
7 ШСБ	65,4	245	15,6	0,68	0,83
8 ШСБ	64,1	264	16,3	0,37	0,85
9 ШСБ	66,1	251	15,8	0,46	0,84
10 ШСБ	66,6	248	15,7	0,55	0,84
11 ШСБ	64,4	250	15,8	0,60	0,84
12 ШСБ	66,1	271	16,4	0,17	0,86
13 ШСБ	65,0	255	16,0	0,53	0,84
14 ШСБ	65,8	252	15,9	0,48	0,84
15 ШСБ	65,8	248	15,7	0,62	0,84
16 ШСБ	65,4	272	16,5	0,14	0,86
17 ШСБ	65,9	256	16,0	0,42	0,84

Додаток Г

Україномовна версія Оксфордського опитувальника щастя (OHQ) (Hills, Argyle, 2002)

Інструкція. Вам пропонується набір тверджень. Будь ласка, вкажіть, наскільки ви погоджуєтесь або не погоджуєтесь з кожним із них за шкалою, де 1 бал відповідає "зовсім не згоден", а 5 - "повністю згоден". Будьте уважні під час прочитання тесту, оскільки одні речення сформульовані ствердно, а інші - негативно.

1. Я не особливо задоволений/льна тим, як я живу. (-)
2. Я відчуваю глибокий інтерес до інших людей.
3. Життя здається мені дуже приємним.
4. До дуже багатьох людей я відчуваю теплі почуття.
5. Я рідко прокидаюся відпочившим. (-)
6. Я не покладаю особливих надій на майбутнє. (-)
7. Багато що здається мені захопливим.
8. Я завжди з великим ентузіазмом "включаюся" в те, що роблю.
9. Життя гарне.
10. Мені не комфортно в навколишньому світі. (-)
11. Я досить багато сміюся.
12. Я задоволений/а тим, що відбувається в моєму житті.
13. Я не відчуваю себе привабливим. (-)
14. Існує розрив між тим, чим я хотів би займатися, і тим, що мені доводиться робити. (-)
15. Я дуже щасливий/а.
16. Я вмю бачити красу.
17. Я завжди можу підбадьорити оточуючих.
18. Я можу "включитися" в будь-яке заняття, в яке захочу.
19. Я відчуваю, що не контролюю своє життя. (-)
20. Я відчуваю себе в силах прийняти будь-який виклик долі.
21. я відчуваю бадьорим/ою.
22. Я часто відчуваю радість та ентузіазм.

23. Мені складно приймати рішення. (-)
 24. Я не відчуваю, що в мене в житті є якийсь сенс і призначення. (-)
 25. Я дуже енергійний/ая.
 26. Зазвичай у мене виходить змінювати ситуації на краще.
 27. Спілкування з людьми не приносить мені задоволення. (-)
 28. Я не почуваюся здоровим/ою. (-)
 29. У мене немає особливо щасливих спогадів про минуле.(-)

Таблиця Г.1

Показники внутрішньої узгодженості методики “ОНQ”

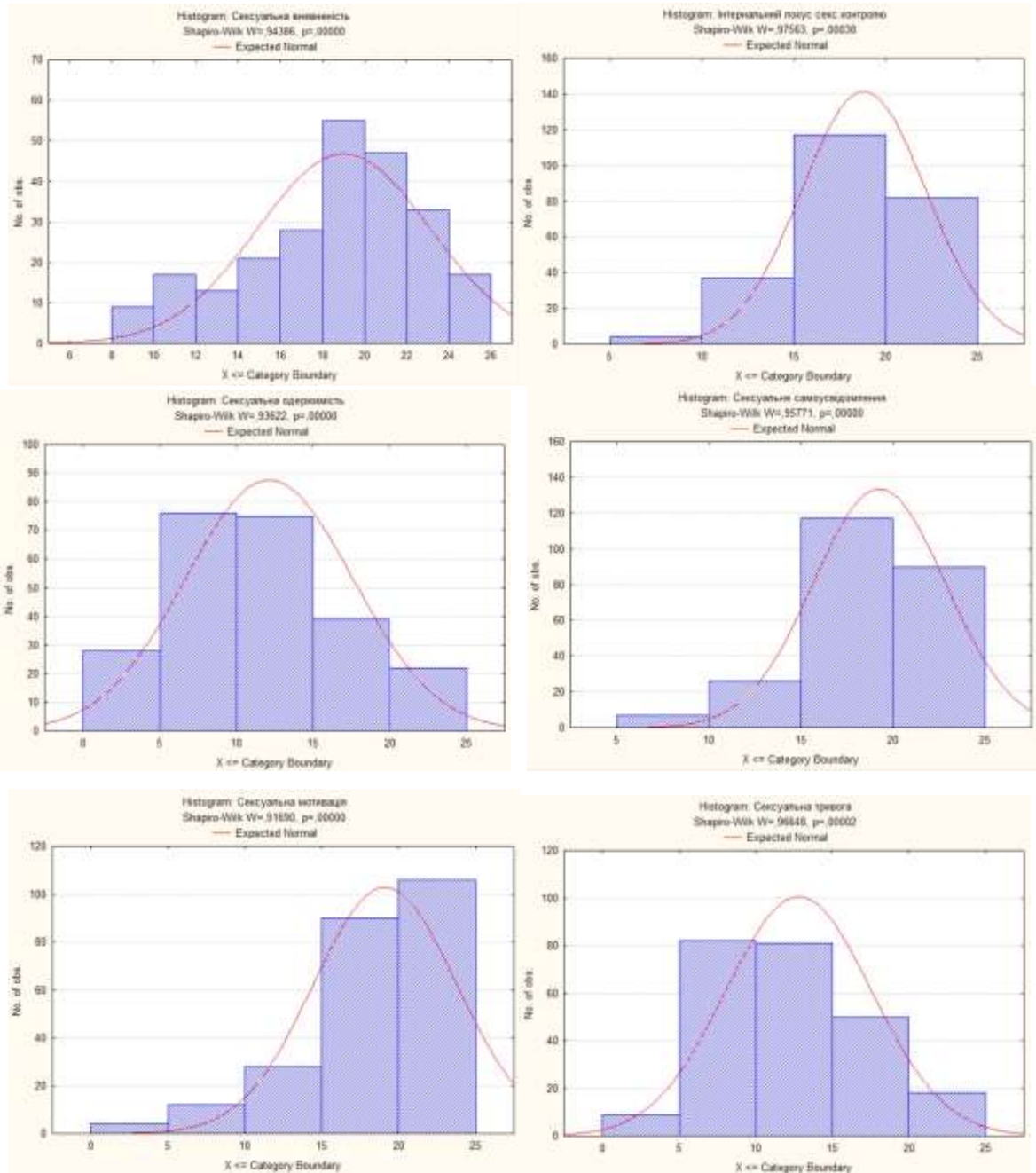
Summary for scale: Mean=98,1 Std.Dv.=19,02 Valid N:240 (Оксфордський опитувальник щастя) (ОНQ)					
Cronbach alpha: ,93 Standardized alpha: ,93					
Average inter-item corr.: ,33					
	Mean if	Var. if	Stdv. if	Itm-Totl	Alpha if
1 ОНQ	94,9	335	18,3	0,60	0,93
2 ОНQ	95,0	342	18,5	0,41	0,93
3 ОНQ	94,9	331	18,2	0,72	0,93
4 ОНQ	94,6	343	18,5	0,38	0,93
5 ОНQ	95,3	336	18,3	0,45	0,93
6 ОНQ	94,5	336	18,3	0,51	0,93
7 ОНQ	94,6	330	18,2	0,68	0,93
8 ОНQ	94,8	336	18,3	0,57	0,93
9 ОНQ	94,4	328	18,1	0,72	0,93
10 ОНQ	94,7	330	18,2	0,65	0,93
11 ОНQ	94,6	341	18,5	0,45	0,93
12 ОНQ	95,0	332	18,2	0,70	0,93
13 ОНQ	94,4	334	18,3	0,57	0,93
14 ОНQ	95,3	339	18,4	0,45	0,93
15 ОНQ	95,0	332	18,2	0,72	0,93
16 ОНQ	93,7	346	18,6	0,49	0,93
17 ОНQ	94,5	344	18,5	0,43	0,93
18 ОНQ	94,7	337	18,3	0,55	0,93
19 ОНQ	94,8	334	18,3	0,61	0,93
20 ОНQ	94,9	338	18,4	0,50	0,93
21 ОНQ	95,3	332	18,2	0,71	0,93
22 ОНQ	95,1	330	18,2	0,78	0,93

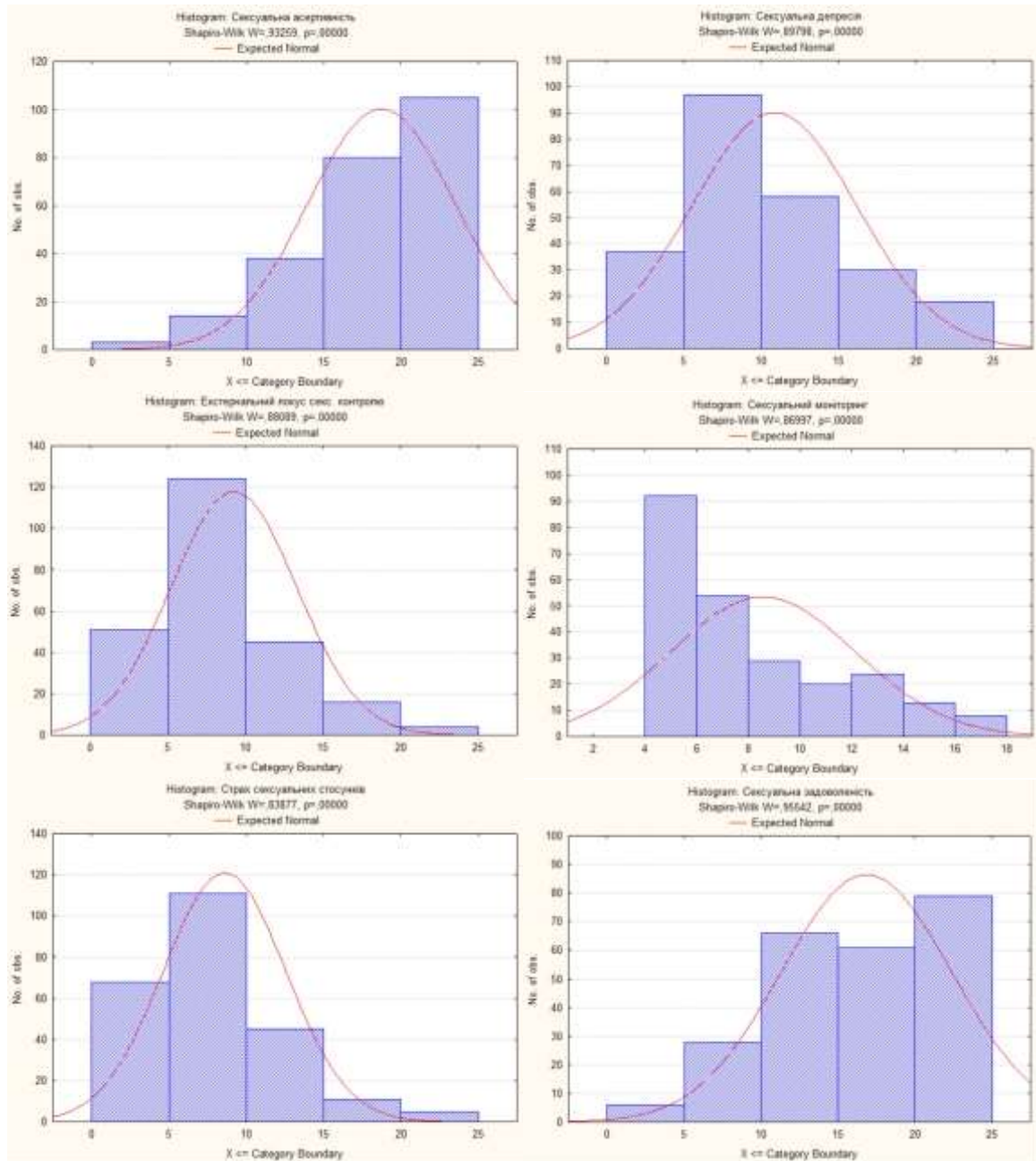
23 ОНҚ	95,1	341	18,5	0,40	0,93
24 ОНҚ	94,5	331	18,2	0,58	0,93
25 ОНҚ	95,3	333	18,3	0,67	0,93
26 ОНҚ	94,4	346	18,6	0,46	0,93
27 ОНҚ	94,3	342	18,5	0,43	0,93
28 ОНҚ	94,8	334	18,3	0,54	0,93
29 ОНҚ	93,7	351	18,7	0,27	0,93

Кінець таблиці Г.1

Додаток Д

Гістограми узгодженості розподілу шкал MSQ з нормальним

Додаток Е

Показники описової статистики

Таблиця Е.1

Показники описової статистики психологічних тенденцій сексуальності

	Mean	Valid N	Median	Mode	Frequency	MIN	MAX	Std.Dev.	Variance	Sum
Сексуальна впевненість	19,03	240	20	19	29	9	25	4,092	16,74	4566
Сексуальна одержимість	12,14	240	11	5	28	5	25	5,464	29,86	2913
Інтернальний локус секс. контролю	18,80	240	19	17	30	8	25	3,385	11,46	4512
Сексуальне самоусвідомлення	19,25	240	19	18	30	8	25	3,585	12,85	4621
Сексуальна мотивація	19,12	240	20	21	24	5	25	4,658	21,70	4589
Сексуальна тривога	12,80	240	12	10	26	5	25	4,761	22,67	3072
Сексуальна асертивність	18,73	240	20	21	32	5	25	4,778	22,83	4496
Сексуальна депресія	10,85	240	10	5	37	5	25	5,314	28,24	2604
Екстернальний локус секс. контролю	9,26	240	9	5	51	5	24	4,063	16,51	2222
Сексуальний моніторинг	8,57	240	7,5	5	63	5	18	3,588	12,87	2056
Страх сексуальних стосунків	8,60	240	7	5	68	5	24	3,962	15,70	2063
Сексуальна задоволеність	16,84	240	17	14	24	5	25	5,543	30,72	4042

Додаток Ж

Показники порівняльного аналізу

Таблиця Ж.1

Порівняльний аналіз психологічних тенденцій сексуальності серед жінок та чоловіків

Mann-Whitney U Test (MSQ)									
By variable Стать									
Marked tests are significant at $p < .05000$									
	Rank Sum	Rank Sum	U	Z	p-level	Z	p-level	Valid N	Valid N
	Жінки	Чоловіки						Жінки	Чоловік
Сексуальна впевненість	18030,00	10890,00	6234,00	1,29	0,198182	1,29	0,196599	144	96
Сексуальна одержимість	14098,50	14821,50	3658,50	-6,17	0,000000	-6,19	0,000000	144	96
Інтернальний локус секс. контролю	18026,00	10894,00	6238,00	1,28	0,200841	1,28	0,198920	144	96
Сексуальне самоусвідомлення	18590,50	10329,50	5673,50	2,35	0,018749	2,36	0,018240	144	96
Сексуальна мотивація	17198,00	11722,00	6758,00	-0,29	0,770080	-0,29	0,769390	144	96
Сексуальна тривога	16058,00	12862,00	5618,00	-2,46	0,014056	-2,46	0,013827	144	96
Сексуальна асертивність	18293,50	10626,50	5970,50	1,79	0,073964	1,79	0,073031	144	96
Сексуальна депресія	15504,00	13416,00	5064,00	-3,51	0,000453	-3,52	0,000425	144	96
Екстернальний локус секс. контролю	14825,00	14095,00	4385,00	-4,80	0,000002	-4,83	0,000001	144	96
Сексуальний моніторинг	15017,50	13902,50	4577,50	-4,43	0,000009	-4,48	0,000007	144	96
Страх сексуальних стосунків	14819,50	14100,50	4379,50	-4,81	0,000002	-4,88	0,000001	144	96
Сексуальна задоволеність	18904,00	10016,00	5360,00	2,95	0,003225	2,95	0,003165	144	96

Додаток И

Кластери за рівнем вираженості психологічних тенденцій сексуальності

Таблиця И.1

Показники кластерного аналізу психологічних тенденцій сексуальності

	Between SS	df	Within SS	df	F	signif. p
Сексуальна впевненість	1894,6	3	2107,3	236	70,73	0,0000
Сексуальна одержимість	3643,7	3	3492,7	236	82,07	0,0000
Інтернальний локус секс. контролю	517,4	3	2221,0	236	18,32	0,0000
Сексуальне самоусвідомлення	872,4	3	2199,1	236	31,21	0,0000
Сексуальна мотивація	1848,8	3	3336,7	236	43,59	0,0000
Сексуальна тривога	2602,5	3	2815,9	236	72,70	0,0000
Сексуальна асертивність	1727,8	3	3729,2	236	36,45	0,0000
Сексуальна депресія	4697,5	3	2051,1	236	180,16	0,0000
Екстернальний локус секс. контролю	1893,8	3	2052,2	236	72,59	0,0000
Сексуальний моніторинг	508,6	3	2568,3	236	15,58	0,0000
Страх сексуальних стосунків	1310,0	3	2441,8	236	42,20	0,0000
Сексуальна задоволеність	4600,5	3	2741,5	236	132,01	0,0000

Таблиця И.2

Показники вираженості психологічних тенденцій сексуальності у кластерах

	Cluster 1 valid N=44			Cluster 2 valid N=65			Cluster 3 valid N=80			Cluster 4 valid N=51		
	Mean	Standard	Variance	Mean	Standard	Variance	Mean	Standard	Variance	Mean	Standard	Variance
Сексуальна впевненість	14,11	3,829	14,66	17,88	2,966	8,80	21,95	2,158	4,66	20,14	3,305	10,92
Сексуальна одержимість	11,77	4,170	17,39	7,46	2,230	4,97	11,94	4,226	17,86	18,73	4,508	20,32
Інтернальний локус секс. контролю	16,55	3,676	13,51	17,75	2,829	8,00	20,29	2,852	8,13	19,75	3,117	9,71
Сексуальне самоусвідомлення	16,50	3,891	15,14	17,75	2,767	7,66	21,29	2,847	8,11	20,35	2,890	8,35
Сексуальна мотивація	17,66	4,414	19,49	15,34	4,641	21,54	20,83	3,221	10,37	22,53	2,452	6,01
Сексуальна тривога	18,07	3,781	14,30	11,58	3,513	12,34	9,31	2,731	7,46	15,27	4,055	16,44
Сексуальна асертивність	14,18	4,551	20,71	17,78	4,692	22,02	21,80	2,518	6,34	19,06	4,310	18,58
Сексуальна депресія	18,93	3,732	13,93	9,94	3,082	9,50	6,28	1,467	2,15	12,22	3,673	13,49
Екстернальний локус секс. контролю	14,73	4,150	17,23	8,34	3,174	10,07	6,73	2,006	4,02	9,69	2,642	6,98
Сексуальний моніторинг	10,93	3,713	13,79	6,88	2,147	4,61	8,00	3,272	10,71	9,57	4,085	16,69
Страх сексуальних стосунків	13,16	4,865	23,67	8,25	3,177	10,09	6,40	2,179	4,75	8,55	2,838	8,05
Сексуальна задоволеність	9,84	3,213	10,32	17,03	3,522	12,41	22,04	2,493	6,21	14,49	4,501	20,25

Додаток К

Таблиця К.1

Показники кореляції шкал психологічних тенденцій сексуальності

Spearman Rank Order Correlations (Психологічні тенденції сексуальності)
 MD pairwise deleted
 Marked correlations are significant at $p < .05000$

	Сексуальна впевненість	Сексуальна одержимість	Інтернальний локус секс. контролю	Сексуальне самоусвідомлення	Сексуальна мотивація	Сексуальна тривога	Сексуальна асертивність	Сексуальна депресія	Екстернальний локус секс. контролю	Сексуальний моніторинг	Страх сексуальних стосунків	Сексуальна задоволеність
Сексуальна впевненість	1,00	0,18	0,33	0,44	0,42	-0,38	0,49	-0,48	-0,32	-0,08	-0,44	0,50
Сексуальна одержимість	0,18	1,00	0,12	0,19	0,58	0,25	0,03	0,14	0,21	0,26	0,06	-0,08
Інтернальний локус секс. контролю	0,33	0,12	1,00	0,46	0,37	-0,15	0,21	-0,27	-0,13	0,05	-0,16	0,20
Сексуальне самоусвідомлення	0,44	0,19	0,46	1,00	0,45	-0,15	0,53	-0,34	-0,21	-0,12	-0,30	0,27
Сексуальна мотивація	0,42	0,58	0,37	0,45	1,00	0,14	0,32	-0,10	-0,08	0,09	-0,17	0,09
Сексуальна тривога	-0,38	0,25	-0,15	-0,15	0,14	1,00	-0,29	0,68	0,44	0,24	0,34	-0,63
Сексуальна асертивність	0,49	0,03	0,21	0,53	0,32	-0,29	1,00	-0,46	-0,39	-0,17	-0,34	0,45
Сексуальна депресія	-0,48	0,14	-0,27	-0,34	-0,10	0,68	-0,46	1,00	0,64	0,29	0,51	-0,82
Екстернальний локус секс. контролю	-0,32	0,21	-0,13	-0,21	-0,08	0,44	-0,39	0,64	1,00	0,45	0,41	-0,58
Сексуальний моніторинг	-0,08	0,26	0,05	-0,12	0,09	0,24	-0,17	0,29	0,45	1,00	0,23	-0,21
Страх сексуальних стосунків	-0,44	0,06	-0,16	-0,30	-0,17	0,34	-0,34	0,51	0,41	0,23	1,00	-0,49
Сексуальна задоволеність	0,50	-0,08	0,20	0,27	0,09	-0,63	0,45	-0,82	-0,58	-0,21	-0,49	1,00

Додаток Л
Результати факторного аналізу шкал MSQ

Таблиця Л.1

Факторне навантаження шкал MSQ

Factor Loadings (Varimax normalized) (Психологічні тенденції сексуальності) Extraction: Principal components (Marked loadings are >,51)		
	Factor 1 Деструктивна сексуальна Я-концепція	Factor 2 Конструктивна сексуальна Я-концепція
Сексуальна впевненість	-0,50	0,62
Сексуальна одержимість	0,41	0,65
Інтернальний локус секс. контролю	-0,19	0,56
Сексуальне самоусвідомлення	-0,29	0,70
Сексуальна мотивація	0,14	0,85
Сексуальна тривога	0,79	0,02
Сексуальна асертивність	-0,49	0,51
Сексуальна депресія	0,88	-0,24
Екстернальний локус секс. контролю	0,77	-0,15
Сексуальний моніторинг	0,51	0,13
Страх сексуальних стосунків	0,59	-0,38
Сексуальна задоволеність	-0,82	0,21
Expl. Var	4,08	2,89
Prp. Totl	0,34	0,24

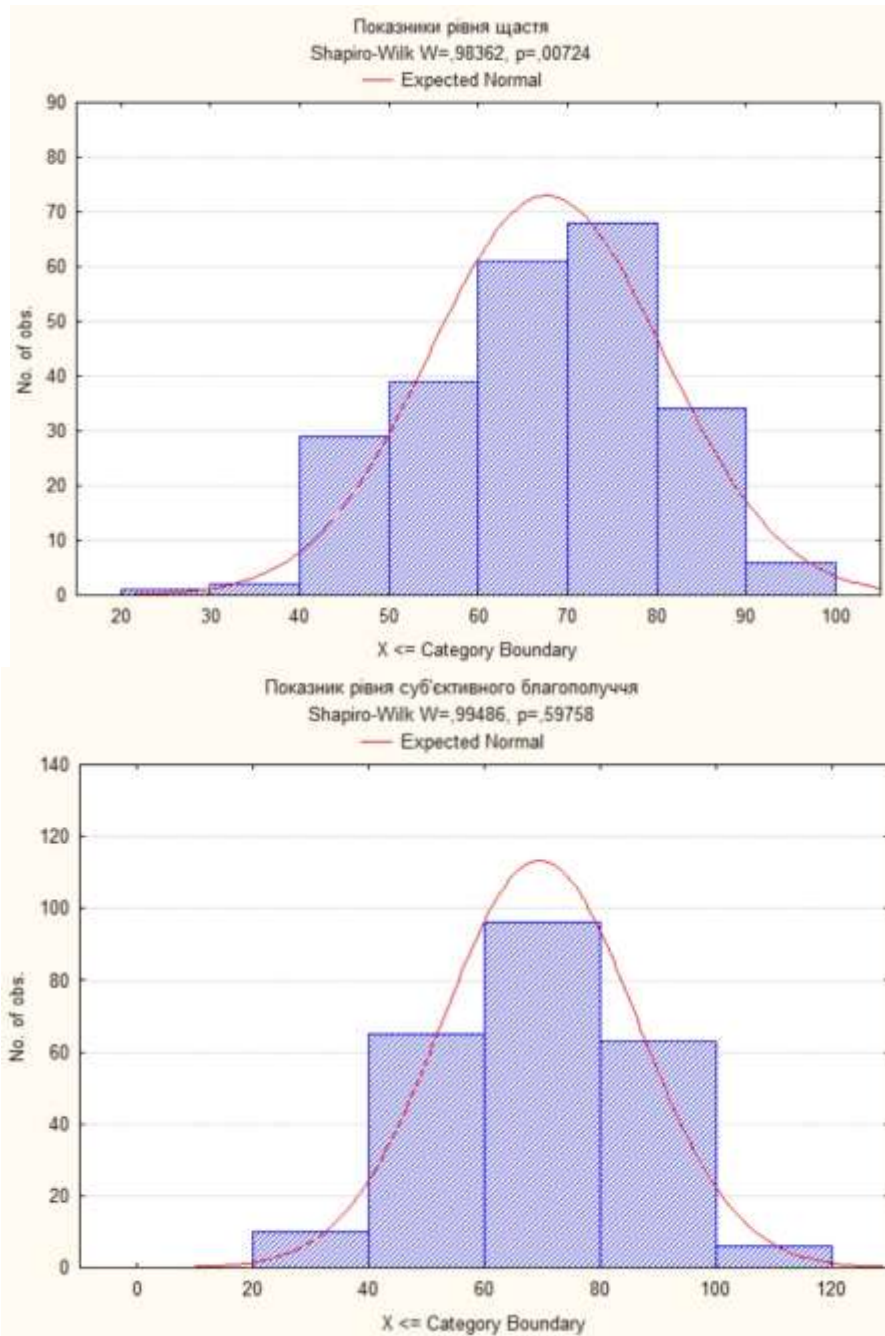
Таблиця Л.2

Дисперсія даних

	Eigenvalue	% Total	Cumulative	Cumulative
1	4,757788	39,64823	4,757788	39,64823
2	2,202517	18,35430	6,960304	58,00253

Додаток М

Гістограми узгодженості розподілу з нормальним Шкали суб'єктивного благополуччя та ОНҚ

Додаток Н

Показники описової статистики

Таблиця Н.1

Показники суб'єктивного благополуччя

	Valid N	Mean	Median	Mode	Min	Max	Std.Dev.	Coef.Var
Показник за Шкалою суб'єктивного благополуччя	240	69,62	69,50	73,0	26,0	112,0	16,90	24,27
Показники за ОНQ	240	67,66	68,62	Mult	27,6	95,86	13,12	19,39
Суб'єктивне благополуччя (Жінки)	144	68,72	68,00	73,0	26,0	112,0	17,86	25,99
Суб'єктивне благополуччя (Чоловіки)	96	70,97	72,50	Mult	36,0	100,0	15,32	21,59
Показники за ОНQ (чоловіки)	96	68,58	68,97	Mult	44,1	95,86	12,41	18,10
Показники за ОНQ (жінки)	144	67,04	67,93	80,0	27,6	93,79	13,58	20,25

Таблиця Н.2

Взаємозв'язок рівня суб'єктивного благополуччя із віком

Spearman Rank Order Correlations MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < ,05000$				
	Valid	Spearman	t(N-2)	p-level
Вік & Показник за ШСБ	240	0,107	1,664	0,098
Вік & Показники за ОНQ	240	0,137	2,136	0,034

Додаток П

Таблиця П.1

Взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям

Spearman Rank Order Correlations (sexuality&wellbeing)				
MD pairwise deleted				
Marked correlations are significant at $p < .05000$				
	Valid	Spearman	t(N-2)	p-level
Сексуальна впевненість & рівень СБ за ОНҚ	240	0,30	4,9	0,00
Сексуальна одержимість & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,09	-1,4	0,17
Інтернальний локус секс. контролю & рівень СБ за ОНҚ	240	0,19	3,1	0,00
Сексуальне самоусвідомлення & рівень СБ за ОНҚ	240	0,18	2,7	0,01
Сексуальна мотивація & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,01	-0,1	0,91
Сексуальна тривога & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,32	-5,2	0,00
Сексуальна асертивність & рівень СБ за ОНҚ	240	0,08	1,3	0,21
Сексуальна депресія & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,32	-5,2	0,00
Екстернальний локус секс. контролю & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,15	-2,4	0,02
Сексуальний моніторинг & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,06	-0,9	0,39
Страх сексуальних стосунків & рівень СБ за ОНҚ	240	-0,21	-3,3	0,00
Сексуальна задоволеність & рівень СБ за ОНҚ	240	0,34	5,6	0,00

Таблиця П.2

Взаємозв'язок психологічних тенденцій сексуальності із суб'єктивним благополуччям

Spearman Rank Order Correlations (sexuality&wellbeing)				
MD pairwise deleted				
Marked correlations are significant at $p < .05000$				
	Valid	Spearman	t(N-2)	p-level
Сексуальна впевненість & Показник СБ	240	0,24	3,8	0,00
Сексуальна одержимість & Показник СБ	240	-0,01	-0,2	0,83
Інтернальний локус секс. контролю & Показник СБ	240	0,13	2,0	0,04
Сексуальне самоусвідомлення & Показник СБ	240	0,14	2,2	0,03
Сексуальна мотивація & Показник СБ	240	-0,01	-0,1	0,89
Сексуальна тривога & Показник СБ	240	-0,32	-5,3	0,00
Сексуальна асертивність & Показник СБ	240	0,10	1,5	0,13
Сексуальна депресія & Показник СБ	240	-0,31	-5,1	0,00
Екстернальний локус секс. контролю & Показник СБ	240	-0,10	-1,6	0,11
Сексуальний моніторинг & Показник СБ	240	-0,12	-1,9	0,06
Страх сексуальних стосунків & Показник СБ	240	-0,21	-3,2	0,00
Сексуальна задоволеність & Показник СБ	240	0,29	4,6	0,00

Додаток Р

Порівняння груп, відповідних кластерам за рівнем суб'єктивного благополуччя

Таблиця Р.1

Kruskal-Wallis ANOVA by Ranks; Рівень суб'єктивного благополуччя Independent (grouping) variable: Кластери по MSQ Kruskal-Wallis test: $H(3, N=240) = 16,81295$ $p = ,0008$			
	Code	Valid	Sum of ranks
Кластер 1	1	44	4013,50
Кластер 2	2	65	7813,50
Кластер 3	3	80	11408,50
Кластер 4	4	51	5684,50

Таблиця Р.2

Kruskal-Wallis ANOVA by Ranks; Рівень СБ за ОНQ Independent (grouping) variable: Кластери по MSQ Kruskal-Wallis test: $H(3, N=240) = 23,37625$ $p = ,0000$			
	Code	Valid	Sum of
Кластер 1	1	44	3573,00
Кластер 2	2	65	8137,50
Кластер 3	3	80	11439,50
Кластер 4	4	51	5770,00

Додаток С

Порівняння груп за суб'єктивною оцінкою змін у сексуальності

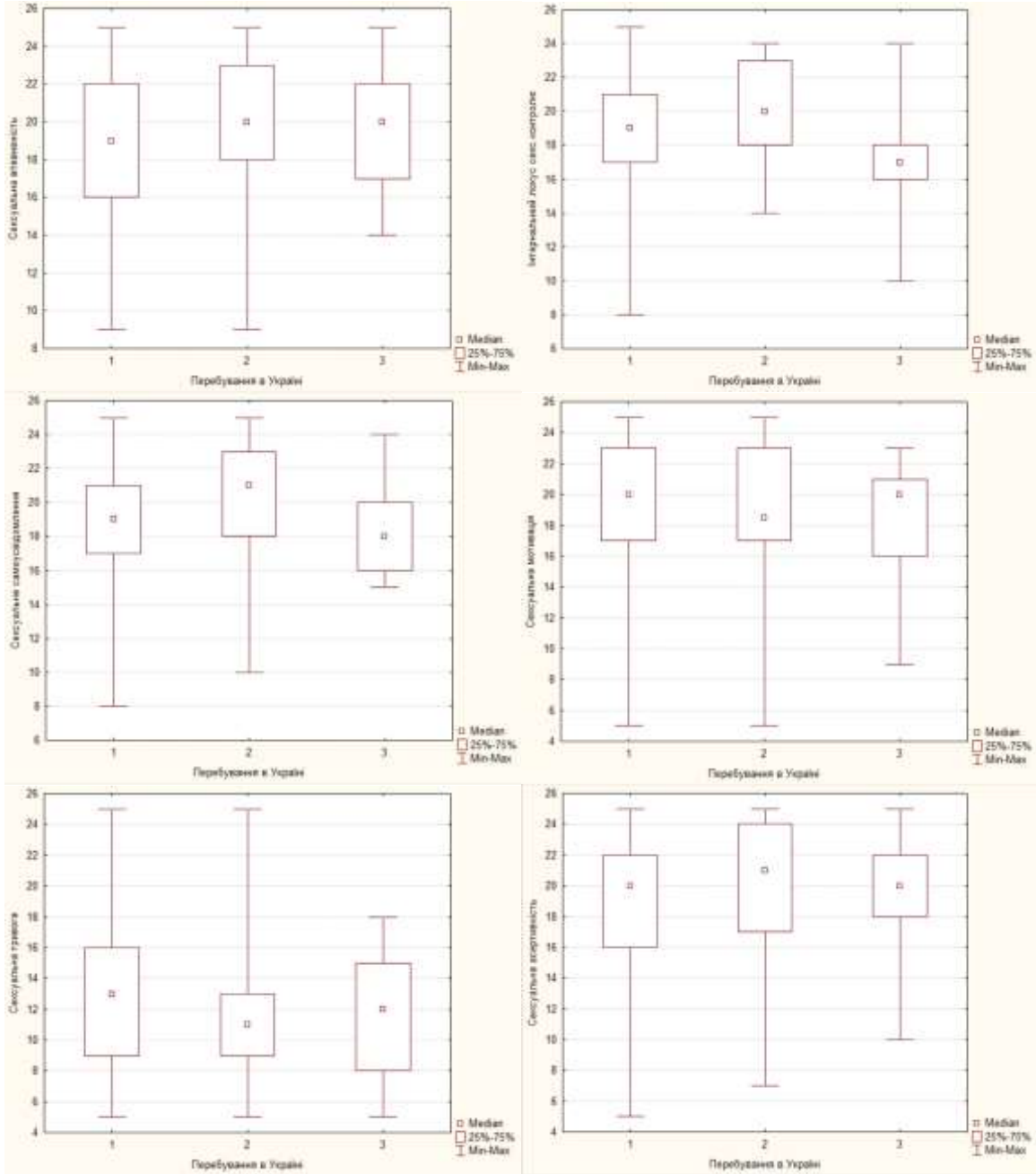
Таблиця С.1

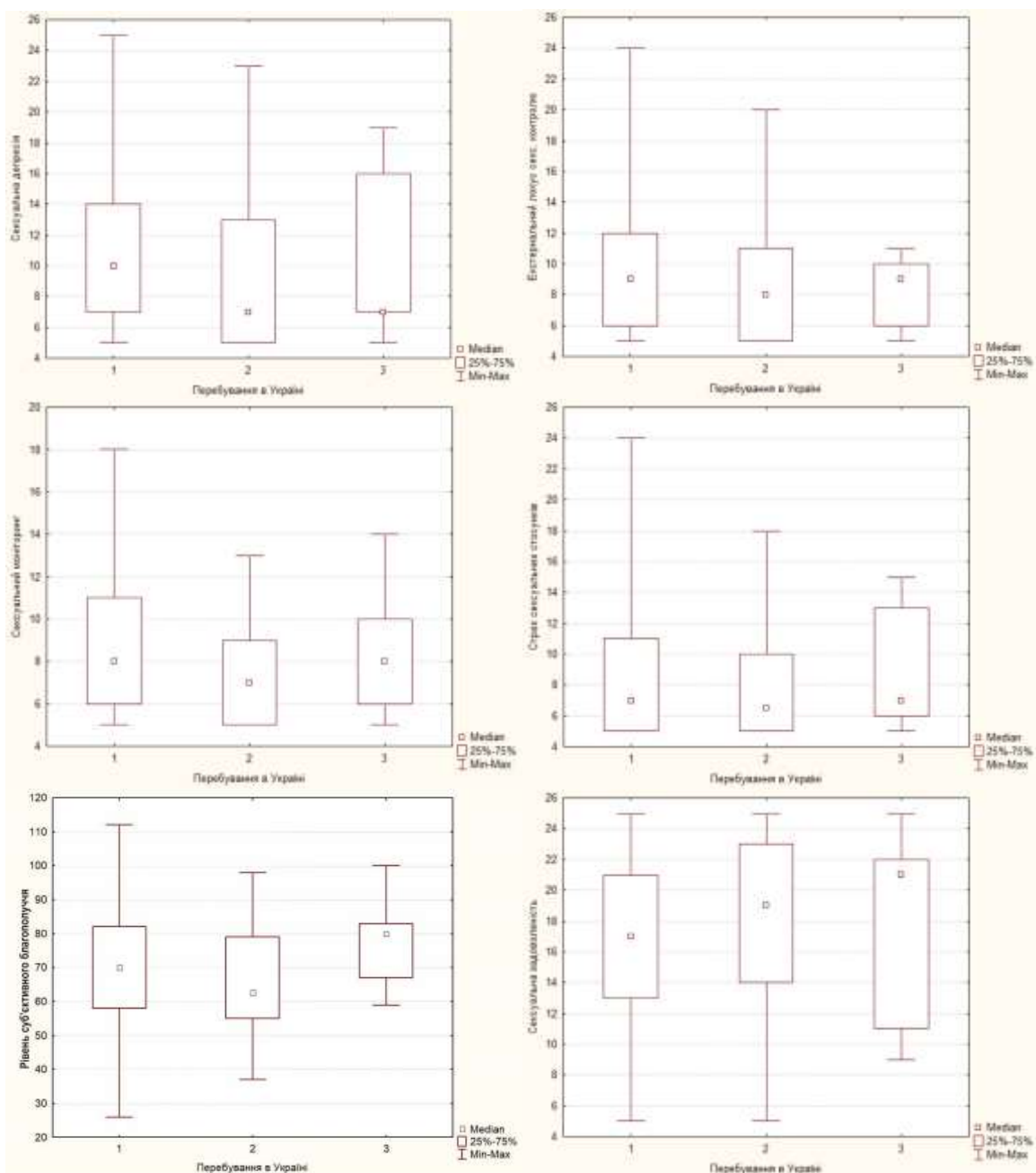
Порівняння групи "Так" і групи "Ні"

Mann-Whitney U Test									
By variable Зміни в сексуальності									
Marked tests are significant at p <,05000									
	Rank Sum	Rank Sum	U	Z	p-level	Z	p-level	Valid N Група	Valid N Група Ні
Сексуальна впевненість	19824,5	9095,5	4248,5	-2,909	0,003628	-2,919	0,003511	176	64
Сексуальна одержимість	20383,0	8537,0	4807,0	-1,735	0,082819	-1,739	0,082083	176	64
Інтернальний локус секс. контролю	20115,5	8804,5	4539,5	-2,297	0,021621	-2,307	0,021066	176	64
Сексуальне самоусвідомлення	21169,5	7750,5	5593,5	-0,081	0,935485	-0,081	0,935205	176	64
Сексуальна мотивація	20364,0	8556,0	4788,0	-1,775	0,075980	-1,780	0,075079	176	64
Сексуальна тривога	22285,5	6634,5	4554,5	2,265	0,023486	2,271	0,023154	176	64
Сексуальна асертивність	21022,0	7898,0	5446,0	-0,391	0,695750	-0,392	0,694811	176	64
Сексуальна депресія	21906,5	7013,5	4933,5	1,469	0,141943	1,476	0,140040	176	64
Екстернальний локус секс. контролю	21294,0	7626,0	5546,0	0,181	0,856513	0,182	0,855370	176	64
Сексуальний моніторинг	21428,0	7492,0	5412,0	0,463	0,643687	0,468	0,639693	176	64
Страх сексуальних стосунків	21717,5	7202,5	5122,5	1,071	0,284070	1,087	0,277022	176	64
Сексуальна задоволеність	20551,0	8369,0	4975,0	-1,381	0,167175	-1,384	0,166342	176	64

Додаток Т

Відмінності у психологічних тенденціях сексуальності та рівні суб'єктивного благополуччя серед груп за місцем проживання під час війни

Примітка: 1 - перебували на території України від 24 лютого 2022 року, 2 - виїхали закордон після 24 лютого 2022 року або тимчасово виїжджали, 3 - ті, хто перебував закордоном до 24 лютого 2022 року.